

KIURUVEESI

LUOMU-SUOMEN PÄÄKAUPUNKI

ARVIOINTIKERTOMUS
2021

Tarkastuslautakunta 13.6.2022
Kaupunginvaltuusto 20.6.2022

Sisällys

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	3
TARKASTUSLAUTAKUNTA JA ARVIOINNIN TOTEUTUS	4
Tarkastuslautakunnan tehtävät	4
Ulkoisen tilintarkastus	6
Arvioinnin toteuttaminen ja arvioinnin tietoperusta	6
Sidonnaisuuksien valvonta	6
Jäsenten esteellisyydet	7
Vuoden 2020 arviointikertomussuosituksen jälkiseuranta	7
STRATEGIAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	8
TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	15
SOTE-maksusuudet	21
TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	24
kaupunginhallitus	24
YLEISHALLINTO	24
RUOKAHUOLTO	25
ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN, YRITYSNEUVONTA	26
MAATALOUSHALLINTO.....	27
TYÖLLISYYDEN HOITAMINEN.....	28
SOSIAALITOIMI JA TERVEYDENHUOLTO	29
sivistyslautakunta	30
HALLINTO.....	30
VARHAISKASVATUS.....	31
PERUSOPETUS.....	32
LUKIOKOULUTUS	32
KANSALAIKOPISTO	33
SIVISTYSPALVELUT	34
VAPAA-AIKAPALVELUT	35
tekninen lautakunta	36
HALLINTO.....	36
RAKENNUSVALVONTA	36
TIET JA ALUEET	37
KIINTEISTÖT	38
VESI- JA VIEMÄRILAITOS.....	39
Tytäryhtiö	40
KIINTEISTÖ OY KIURUVEDEN KIURUNKULMA	40
KIURUVEDEN YRITYSKIINTEISTÖT OY	41
INVESTOINNIT	42

KUNTAKONSERNI	43
HENKILÖSTÖ	44
SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA SEKÄ KONSERNIVALVONTA	46
TILASTOJA 2018–2021	47
YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	48
TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE.....	49
ALLEKIRJOITUKSET	50

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Vuoden 2021 arviointikertomusta aloimme valmistelemaan uudella lautakunnan kokoonpanolla. Heti alkumetreillä koin, että meillä on hyvähenkinen ja keskusteleva lautakunta. Mukana on vanhoja konkareita, mutta myöskin ihan uutta väkeä. Kuntaliiton ohjeistuksen mukaisesti arviointikertomuksen voi laatia kokonaisuudessaan uusi lautakunta, vaikka arviointityötä on ollut tekemässä myös edellinen lautakunta. Halusin kuitenkin kutsua yhteiseen kokoukseen molemmat lautakunnat, jossa kävimmekin vilkasta keskustelua vuoden 2021 tavoitteista. Arviointikertomuksen parissa työskentelimme neljässä kokouksessa, vaikka arviointityötä olemme tehneet läpi vuoden. Olemme tutustuneet pöytäkirjoihin, haastatelleet työntekijöitä ja viime töiksemme vertailleet toimintakertomuksia talousarviokirjassa oleviin tavoitteisiin.

Mennyt vuosi oli Kiuruveden kaupungille haasteita täynnä edellisen tapaan. Valitettava koronavirus aiheutti jälleen muutoksia toimintoihin ja muun muassa liikuntapaikat joutuivat olemaan suljettuina. Lasten liikuntaryhmät saivat kuitenkin mahdollisuuden toimia. Toiminta oli varsin idearikasta kaikesta huolimatta ja erilaiset virtuaaliesitykset ja -ryhmät toimivat. Koulupuolella opettajien ammattitaito korostui, sillä he taiteilivat etä- ja lähiopetuksen välillä opettaen molempia ryhmiä yhtäaikaisesti. Arvostan suuresti! Koronasta aiheutuvia huolenaiheita ovat myös muodostuneet hoitojonot ja -velat. Kuinka paljon pitkäaikaissairauksien hoitoja on siirretty eteenpäin? Mitä mahdollisia vaikutuksia tällä voi olla? Tämä huolettaa minua.

Vuoden 2021 tilinpäätös oli 765 359 euroa ylijäämäinen. Mikä kertoo, että Kiuruvesi selvisi monista haasteista varsin hyvin. Myöskin toiminnallisista tavoitteista suurin osa toteutui. Lisäksi SOTE kuntayhtymän maksuosuus alitui 1,48 milj. euroa.

Vuodesta toiseen tärkeänä asiana koen olevan työntekijöiden hyvinvoinnin. Niin myös tänä vuonna. Kiinnitimme lautakunnassa huomiota, kuinka hallintokunnat ovat myös kantaneet huolta työntekijöiden työhyvinvoinnista ja työssäjaksamisesta erilaisin keinoin. Huomattavaa on kuitenkin henkilöstön suhteellisen korkea keski-ikä. Se on korkeampi, kuin kunta-alalla keskimäärin. Henkilöstön korkea keski-ikä aiheuttaakin omat haasteensa työssä jaksamiseen. Tähän tulee kiinnittää jatkossakin huomiota.

Kaikista haasteista ja vaikeuksista huolimatta, Kiuruvesi on virkeä ja iloinen maalaiskaupunki. Yritystoiminta on ollut virkeää ja 33 uutta yritystä on perustettu vuoden 2021 aikana. Työttömyys on vähentynyt huomattavasti edellisestä vuodesta.

Meillä on viihtyisä ympäristö asua ja löytyy upeat harrastusmahdollisuuden liikunnasta kulttuuriin. Lapsiperheiden on meillä turvallista asua ja lapsemme saavat ammattitaitoista opetusta läpi kouluajan. Lukiomme on vireä pieni lukio, joka haluaa koko ajan kehittää toimintaansa. Emme suotta ole ylpeitä näistä asioista. Kiuruvedellä on hyvä asua ja voin pää pystyssä kertoa asuvani Kiuruvedellä, Luomu-Suomen pääkaupungissa.

Haluan esittää kaikille tahoille kiitokseni hyvästä yhteistyöstä menneellä vuodella.

Toivotan teille kaikille lämmintä ja rentouttavaa kesää!

Sirpa Piippo
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

TARKASTUSLAUTAKUNTA JA ARVIOINNIN TOTEUTUS

Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava valtuusto, kunnanhallitus ja tarkastuslautakunta.

Tarkastuslautakunnasta ja sen tehtävistä on säädetty kuntalain 121 §:ssä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat valtuuston päätettäväksi sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarkastuslautakunta huolehtii lisäksi kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä. Lisäksi tarkastuslautakunta valvoo kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Kuntalain lisäksi valtuuston hyväksymä Kiuruveden kaupungin hallintosääntö sääntelee tarkastuslautakunnan toimintaa. Sen mukaan tarkastuslautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa,
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan sekä konsernivalvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla,
4. laadittava esitys tarkastuslautakunnan talousarvioksi,
5. laadittava arviointikertomus.

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan rooli on itsenäinen ja lisäksi epäpoliittinen siitäkin huolimatta, että vaaleilla valittu valtuusto on asettanut tarkastuslautakunnan. Poliittiset päätökset tehdään toisaalla ja lautakunnan tehtävä on arvioida sitä, kuinka näitä poliittisia päätöksiä noudatetaan. Tietenkin lautakunnan kuuluu arvioida myös sitä, onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla, mutta tämäkin tarkoittaa objektiivista arviointia.

Uusi valtuustokausi alkoi 1.8.2021. Hallintosäännön mukaan valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan toimikaudekseen. Tarkastuslautakunnassa on viisi jäsentä ja heillä jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Valtuusto valitsee lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Valtuusto valitsi tarkastuslautakunnan kokouksessaan 16.8.2021.

Tarkastuslautakunnan jäsenet valtuustokaudella 2017–2021. Läsnäolo v. 2021 kokouksissa

VARSINAISET JÄSENET

Piippo Sirpa	puheenjohtaja	(7)
Tapaninen Juha	varapuheenjohtaja	(7)
Arbelius Tarja	jäsen	(-)
Keskitalo Harri	jäsen	(7)
Laitinen Maija-Leena	jäsen	(7)

HENKILÖKOHTAINEN VARAJÄSEN

Kärkkäinen Marja-Leena	
Kärkkäinen Risto	
Autio Rauno	(7)
Hiltunen Olavi	
Malinen Tiia-Maria	

Tarkastuslautakunnan jäsenet valtuustokaudella 2021–2025. Läsnäolo v. 2021 kokouksissa

VARSINAISET JÄSENET

Piippo Sirpa	puheenjohtaja	(4)
Toivanen Sisko	varapuheenjohtaja	(3)
Jauhiainen Harri	jäsen	(4)
Keskitalo Harri	jäsen	(4)
Partanen Raimo	jäsen	(4)

HENKILÖKOHTAINEN VARAJÄSEN

Piippo Sami	
Kärkkäinen Arja	(1)
Hiekkänen Mari	
Ruhanen Kai	
Tikkanen Jari	

Tarkastuslautakunta kokoontui 1.1. – 31.7.2021 seitsemän kertaa ja 1.8 – 31.12.2021 neljä kertaa. Lautakunnan päätöksenteko tapahtuu puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Lautakunnan sihteerinä ja pöytäkirjanpitäjänä toimii kaupunginjohtajan sihteeri, joka myös avustaa lautakunnan kokousten ja arviointikertomuksen valmistelussa.

Tarkastuslautakunnan 2021–2025 kokoonpano on hyvä sekoitus uutta intoa ja kokemusta, sillä kolmella on jo tarkastuslautakuntakokemusta ja toisaalta kahdella jäsenellä tämä on ensikosketus tarkastuslautakuntatoimintaan.

Ulkoinen tilintarkastus

Ulkoisesta tilintarkastuksesta vastaavat tarkastuslautakunta ja tilintarkastajat. Niiden toiminta on kaupungin muusta organisaatiosta ja johdosta riippumatonta. Kiuruveden kaupungin lakisääteisenä tilintarkastusyhteisönä toimi KPMG Oy Ab vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Katri Hokkanen.

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 16.9.2019 tarkastuslautakunnan esityksen, jonka mukaan hallinnon ja talouden tarkastuspalveluiden tuottajaksi valittiin KPMG Oy Ab ja vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi Katri Hokkanen. Sopimus allekirjoitettiin tarkastuslautakunnan kokouksessa 19.11.2019.

Tilintarkastajan vuoden 2021 tilintarkastussuunnitelma esiteltiin tarkastuslautakunnalle 14.9.2021.

Kertomusvuonna vastuunalainen tilintarkastaja oli kokouksissa läsnä kaksi kertaa ja avustava tilintarkastaja Miia Löytölä kerran.

Arvioinnin toteuttaminen ja arvioinnin tietoperusta

Tarkastuslautakunnan arviointityö on suunnitelmallista. Lautakunta laatii koko toimikautensa kattavan arviointisuunnitelman ja sitä tarkentavan vuosittaisen työohjelman, jossa nimetään asiat ja kohteet, joiden arviointiin lautakunta kunakin vuonna erityisesti keskittyy. Ensimmäisenä toimintavuonna 2021 tarkastuslautakunta tutustui yleisellä tasolla palvelukeskuksiin ja niiden toimintoihin.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu seuraaviin asiakirjoihin:

- valtuuston hyväksymä vuoden 2021 talousarvio
- kaupunginhallituksen käsittelemä tilinpäätös
- toimielinten pöytäkirjat
- henkilöstöraportti
- hyvinvointiraportti
- tietotilinpäätös
- sisäisen valvonnan vuosiraportti

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisessa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutumisvertailu. Lisäksi käytössä ovat tilintarkastajan raportit. Lautakunta on useimmissa kokouksissaan kuullut kulloinkin tarkastelussa olleeseen aiheeseen liittyen asiaan liittyviä henkilöitä. Keskustelu kokouksissa, myös kuulemistilanteissa, on pyritty pitämään vapaamuotoisena ja kukin jäsen ja kuultava on voinut nostaa esiin itse tärkeinä pitämiään asioita.

Vuoden 2021 toiminnan arviointiin liittyen tarkastuslautakunta on kuullut seuraavia:

- kaupunginjohtaja Jarmo Muiniekka
- vs. kaupunginjohtaja Juha-Pekka Rusanen
- lukion rehtori - sivistystoimen vastaava Matti Heikinmaa
- hallinto- ja talousjohtaja Anne Koljonen
- hallinto- ja talousjohtaja Juho Jukkola
- työmaamestari Hannu Peurala

Tarkastuslautakunnan jäsenillä on käytössään kaupungin iPadit. Kaupungin verkkosivuilla on runsaasti tarkastustyössä tarvittavaa materiaalia. Kokousmateriaali julkaistaan tarkastuslautakunnalle sähköisesti luottamushenkilöportaaliin.

Sidonnaisuuksien valvonta

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtäviin kuuluu sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta, ilmoitusten käsittely ja saattaminen valtuuston tiedoksi kerran vuodessa. Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa siitä, kun henkilö on tehtävänsä valittu. Tarkastuslautakunta pyysi uuden valtuustokauden alettua sidonnaisuusilmoitukset ilmoitusvelvollisilta luottamushenkilöiltä ja viranhaltijoilta. Sidonnaisuusilmoitukset pystyi tekemään Silmu-verkkopalvelussa. Tarkastuslautakunta käsitteli ja antoi ilmoitukset tiedoksi valtuustolle 15.12.2021, johon mennessä kaikki ilmoitusvelvolliset olivat antaneet ilmoituksensa.

Kuntalain mukaan ilmoitusvelvollisia ovat:

- kunnanhallituksen jäsenet ja varajäsenet
- maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavan toimielimen jäsenet ja varajäsenet
- valtuuston ja lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat
- kunnanjohtaja, pormestari, apulaispormestari sekä
- kunnanhallituksen ja lautakuntien esittelijät.

Ilmoitusvelvollisten on ilmoitettava muutoksista sidonnaisuuksissaan ja tarkastuslautakunta seuraa näiden muutosten ilmoittamista säännöllisesti. Sidonnaisuusilmoitukset ovat julkisia ja nähtävillä kaupungin verkkosivuilla.

Jäsenten esteellisyydet

Tarkastuslautakunnan 2021–2025 jäsenten esteellisyydet:

Sirpa Piippo	sivistyslautakunta
Harri Keskitalo	Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuusto Ylä-Savon SOTE ky, kuvantaminen sivistyslautakunta
Sisko Toivanen	Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän valtuusto tekninen lautakunta Ylä-Savon SOTE ky Ylä-Savon Vesi Oy Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy

Esteellisyydet on huomioitu tarkastuslautakunnan kokouksissa, eivätkä esteelliset ole osallistuneet näitä toimialoja koskevien asioiden käsittelyyn eivätkä arviointiin.

Vuoden 2020 arviointikertomussuosittelujen jälkiseuranta

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain valtuustolle arviointivuoden havainnot ja suositukset sisältävän arviointikertomuksen. Vuoden 2020 arviointikertomus on hyväksytty tarkastuslautakunnassa 18.5.2021.

Keskeistä arviointityön merkityksen kannalta on se, miten arviointikertomusta ja sen sisältöä käsitellään valtuustossa ja miten arviointia hyödynnetään kaupungin toiminnassa. Kaupunginhallituksen tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ja myös tytäryhtiöt antavat selvityksen arviointikertomuksessa julkituotujen havaintojen ja suositusten johdosta tehdyistä toimenpiteistä siten, että ne toimitetaan tarkastuslautakunnalle määräaikaan mennessä.

Vuoden 2020 selvitykset tarkastuslautakunta käsitteli ja hyväksyi kokouksessaan 23.11.2021.

STRATEGIAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Vuosi 2021 oli vuonna 2018 laaditun kaupunkistrategian 2018–2021 viimeinen vuosi. Strategiassa on määritelty kaupungin visio, kaupungin päätöksenteossa ja toiminnassa noudatettavat arvot sekä strategiset kärjet.

Kiuruveden kaupungin visio: *”Elämäniloa Luomu-Suomen pääkaupungissa”*

Kaupungin vision toteutumista tavoitellaan neljän strategisen kärjen avulla, jotka ovat:

- Tasapainoinen ja mahdollistava talous
- Kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen
- Vetovoimainen maalaiskaupunki
- Yrityksiä ja työpaikkoja

Strategian seurannassa ja raportoinnissa käytettäviä mittareita on tarkennettu strategian väliarvioinnissa vuosina 2019 ja 2020.

Strategian toteutumista seurataan osavuosisikatsauksessa ja toimintakertomuksessa, ja tarkastuslautakunta arvioi osaltaan strategian toteutumista.

Kuluvan valtuustokauden kaupunkistrategian valmistelu käynnistyi syksyllä 2021 avoimella kyselyllä, johon pystyi vastaamaan kaupunkilaiset, kaupungin työntekijät, yrittäjät ja eri yhteistyötahot. Lisäksi strategiaa valmisteltiin johdoryhmätyöskentelyn lisäksi valtuustoseminaarissa, kylätapahtumassa ja kaupungin henkilöstötilaisuuksissa sekä Kiuruveden Yrittäjien ja MTK:n hallitusten tapaamisessa. Valtuusto hyväksyi Kiuruveden kaupunkistrategian vuosille 2022–2025 kokouksessaan 11.4.2022.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Toimintakertomus ei sisällä strategisten tavoitteiden toteutumisen arviointia, eikä sitä käsitellä kokonaisuutena, vaan ainoastaan viitataan siellä täällä strategiaan.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan kaupunki on pyrkinyt toteuttamaan strategian linjauksia päätöksenteossa sekä käytännössä.

Kaupunginvaltuusto on 11.4.2022 § 11 hyväksynyt Kiuruveden kaupunkistrategian vuosille 2022–2025. Tarkastuslautakunta pyytää huomioimaan, että hallintokunnat asettavat sitovat toiminnalliset tavoitteet niin, että ne ohjaavat toimintaa strategian osoittamaan suuntaa. Lisäksi tarkastuslautakunnan näkökulmasta on hyvä, että uudessa strategiassa on selkeästi havaittu kaupungin vahvuudet ja kehittämiskohteet, määritelty tavoitteet ja suunnitellut toimenpiteet sekä ilmoitettu selkeät mittarit.

TASAPAINOINEN JA MAHDOLLISTAVA TALOUS

Kriisikuntakriteerit (ali-/ylijäämä €/asukas, velkamäärä €/asukas, tuloveroprosentti, vuosikate, suhteellinen velkaantuneisuus)

Joku seuraavista edellytyksistä täyttyy:

1. Kaupunki ei ole kattanut kaupungin taseeseen kertynyttä alijäämää viimeistään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta; TAI
2. Kaupunkikonsernin alijäämä €/asukas on viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1.000 € ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 €
Ylijäämä: 2021-> 1 070 €/asukas, 2020-> 448 €/asukas
TAI
3. Kaupungin rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahdena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:
 - Konsernin vuosikate on ilman kaupungin peruspalvelujen harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen;
Vuosikate ilman harkinnanvaraista VO:ta: 2021-> 1279 (positiivinen), 2020-> 1308
 - Kaupungin tuloveroprosentti on vähintään 1,0 %-yksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti
Tuloveroprosentti 21,75 %, keskimääräinen painotettu 2021-> 20,02 %, 2020-> 19,96 %
 - Kaupunkikonsernin lainamäärä per asukas ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla;
2021-> 7 054 €/as, 2020-> 7 189 €/as
keskimääräinen v. 2020 – 7 457 €/as, vuoden 2021 tietoa ei vielä ole
JA
 - Kaupunkikonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia
2021-> 58,9 %, 2020-> 61,2 %

Investoinnit suhteessa vuosikatteeseen

Investoinnit ovat olleet maltillisia, vuosikate kattaa investoinnit

v. 2021	Investoinnit 3,9 milj. euroa	vuosikate 7,2 milj. euroa
v. 2020	Investoinnit 3,7 milj. euroa	vuosikate 7,4 milj. euroa

Sijoitussalkkujen markkina-arvo ja tuotto

*Jälleenhankintahinta 7,80 milj. euroa, vuonna 2020 7,04 milj. euroa.
Kirjanpitoarvo 6,74 milj. euroa, v. 2020 6,35 milj. euroa.
Erotus v. 2021 1,06 milj. euroa, v. 2020 0,69 milj. euroa.*

Tytäryhtiöille annettujen avustusten euromäärät ja niiden vaikutukset tuloslaskelmaan

Avustuksia ei myönnetty.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy asetettiin vapaaehtoiseen selvitystilaan vuonna 2021.

KUNTALAISTEN HYVINVOINNISTA HUOLEHTIMINEN

SOTE-kustannusten kehitys

SOTE-kustannusten maksuosuus yhteensä 35,0 milj. euroa. Alkuperäisessä vuoden 2021 talousarviossa maksuosuudeksi oli arvioitu 36,5 milj. euroa, joka alittui 1,5 milj. euroa – 4,1 %. Vuonna 2020 kustannukset nousivat 0,358 miljoonaa euroa verrattuna vuoteen 2019.

Hyvinvointikertomuksen seurantatulokset

Hyvinvointiraporttia vuodelta 2021 ei ole käsitelty kaupunginhallituksessa (tilanne 13.6.2022).

NEET –nuorten määrä (ei töissä, koulutuksessa tai harjoittelussa)

NEET-nuorten määrä on edelleen noususuuntainen
vuonna 2021 luku 118
vuonna 2020 luku 98
vuonna 2019 luku 78

Etsivä nuorisotyön ja nuorten työpajojen asiakasmäärät

	<i>Etsivä nuorisotyö</i>	<i>Nuorten työpajat</i>
2021	62	45
2020	57	48

Nuorisotoimen, liikunta- ja kulttuuripuolen käyttäjämäärät/ käyttöaste / kustannukset

Nuorisotalo	2021	2020
Asiakasmäärä	2 600	2 124
käyttöaste	40 as/pv	30 as/pv
Kustannukset		
Tulot	203 €	191 €
Menot	83 193 €	82 460 €
Netto	- 82 990 €	82 340 €

Asiakasmäärä pitävää sisällään avoimien ovien käyttäjät, tapahtumat ja kerhotoiminnan. Käyttöasteetta vaikea laskea. Päiväkoti Kimpan, kansalaisopiston ryhmät, jäähallin koululaisia ei ole laskettu kävijöihin v. 2021. Etsivän nuorisotyön asiakkaat 62 hlöä/vuosi
Nuorten työpajan asiakkaat 45 hlöä/vuosi

Uimahalli	2021	2020
Käyttäjämäärä	37 500	34 310
Käyttöaste	122 as/pv	94 as/pv
Kustannukset		
Tulot	140 683 €	130 109 €
Menot	510 212 €	507 455 €
Netto	- 369 529 €	-377 346 €

Kävijämäärä on uimahallin kiinteistön kaikki käyttäjät: uimarit, kuntosalikävijät ja koululaiset. Uimahalli oli suljettuna koronarojoitteiden vuoksi 15. – 21.11.2021 välisen ajan.

Jäähalli	2021	2020
Käyttötunnit	1 227 h	1 542 h
Käyttöaste	37,07 %	35,66 %
Kustannukset		
Tulot	62 845 €	66 772 €
Menot	209 723 €	199 649 €
Netto	-146 878 €	-133 275 €

Jäähallin käyttöaste laskettu 7 kuukaudelta.
Käyttöaste%- ei vertailukelpoinen, laskentatapa muuttunut.

Liikuntahalli	2021	2020
Käyttötunnit	4525 h	5 886 h
Käyttöaste	21,1 %	16,1 %
Kustannukset		
Tulot	5 260 €	6 505 €
Menot	130 328 €	125 821 €
Netto	-125 068 €	-119 317 €

Liikuntahallin käyttöaste laskettu vuoden jokaisesta päivästä.
Käyttöaste%- ei vertailukelpoinen, laskentatapa muuttunut.

Kiurusali	2021	2020
Kävijämäärä	7 270	5 592
Käyttöaste	31,52 %	28,55 %
Kustannukset		
Tulot	19 832 €	17 292 €
Menot	243 287 €	211 338 €
Netto	-223 455 €	-194 045 €

Kiurusalin käyttöaste laskettu vuoden jokaisesta päivästä.
Käyttöä vuosina 2020–2021 rajoittivat koronasta johtuvat kokoontumisrajoitukset.

Suora kuntalaispalautte/kyselyt

Vuonna 2021 järjestettiin kaupunkistrategia 2022–2025 kysely. Lisäksi kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita kartoittava kysely tehtiin yhteistyössä Ylä-Savon kuntien, Pohjois-Savon ELY-keskuksen ja maakuntaliiton kanssa.

Liikennetapaturmien määrä

Vuonna 2021 tapahtui 22 tieliikenneonnettomuutta (vuonna 2020 17 kpl)

YLEISESTI:

Kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen tavoite ja sen mittarit ovat haasteellisia.

Tarkastuslautakunta huomioi; vaikka aikuisten liikunta- ja harrasteryhmät olivat koronan vuoksi ajoittain kiinni, sai alle 18-vuotiaiden sekä perheliikuntatoiminta jatkua normaalisti. Näin kaupunki halusi omalla toiminnallaan tukea lasten hyvinvointia.

VETOVOIMAINEN MAALAISKAUPUNKI

Vuokra-asuntojen käyttöaste

2021:	90,45 %
2020:	90,16 %
2019:	91,7 %
2018:	94,6 %

Tonttimyynti, tonttitarjonta, rakennusluvut

Myydyt rakennustontit

2021:	0
2020:	1 (haja-asutusalueen rakennustontti)
2019:	2 (1 pientalotontti, 1 päiväkotitontti)

Tonttitarjonta

	2021	2020	2019
pientalotontit	44	44	41
teollisuustontit	12	12	12
liike- ja toimitilarakennustontti	1	1	1

Luvat

	2021	2020	2019
rakennusluvut	46	59	55
toimenpideluvat	40	19	28
ilmoitukset	27	30	30
muut	22	9	10

Investoinnit alueella (6 suurinta)

jätevedenpuhdistamon saneeraus	1 307 875 €
Yrityskiint. siirtyvä omaisuus	1 149 000 €
asuntokatuja korjaus (tiet ja alueet)	170 466 €
laajakaista Yhtylä-Kairikko	129 379 €
Yhtylä, Kirkkokadun puol. jv	89 670 €
Ahonpääntie	77 088 €

Pohjois-Savon kuntien välinen nettomuutto

2021:	-50
2020:	-64
2019:	-67
2018:	-87

Oppilaiden ja opiskelijoiden määrä oppilaitoksissa keskimäärin (kaupungin tilinpäätös 2021)

perusopetus 2021: 772
perusopetus 2020: 778

lukio-opetus 2021: 119
lukio-opetus 2020: 142

Kansalaisopiston opiskelijamäärät

2021: 1360
2020: 1232

Hevosalan yritysten määrä ja Savon eläinsairaalan käyttäjämäärät

Hevosalan yritysten määrä: 9 kpl (ratsastustallit)
Savon eläinsairaala Oy:n toiminta on lopetettu vapaaehtoisen selvitysmenettelyn kautta.

Hyvinvointi-investoinnit (millaisia investointeja tehty ja euromäärät)

Vaikea arvioida mitkä vaikuttavat hyvinvointiin, mittarina erittäin haastava.
Hyvinvointiin vaikuttavia investointeja mm. Paljakka Huvikallio -ulkoilualue, Seniori-liikuntapaikka, laajakaistahankkeet.

Markkinointi: käytetyt eurot ja merkittävimmät tulokset (painatukset, ilmoitukset, markkinointi)

toimintakulut 75 420 (ed. vuonna 53 554)

YRITYKSIÄ JA TYÖPAIKKOJA

Perustettujen yritysten määrä

2021: 33
2020: 36
2019: 26
2018: 29

Sukupolvenvaihdosten määrä

2021: 4 (maatalousyritys)
2020: 4
2019: 7
2018: 7

Uudet työpaikat/työllisyysaste

	työpaikat	työllisyysaste
2020:	(tieto puuttuu)	66,6 %
2019:	2.456 (-23)	69,1 %
2018:	2.479 (-106)	67,1 %

Peruskorjausmäärärahat/teiden ylläpito/yksityistieavustukset

Tiet peruskorjausmäärärahat (inv.) *

2021: 303.934 €
2020: 369.252 €
2019: 452.300 €

Tiet ylläpito (käyttötalous)

2021: 345.801 €
2020: 350.355 €
2019: 432.165 €

yksityistieavustukset (inv.)

2021: 135.000 €
2020: 150.000 €
2019: 150.000 €

yksityisteiden perusparannusavustukset

2021: 30 500 €
2020: 61 000 €
2019: 37 000 €

*) sisältää katujen saneeraukset, päällysteiden uusimiset, katuvalaistuksen uusimiset, liikenneturvallisuuskohteet

Yritysvaikutusten arviointimäärät

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että määrällä itsessään ei ole suurtakaan merkitystä, vaan sen arvioinnin vaikutuksilla. Mittarin arviointi on haasteellista. Yritysvaikutusten arviointi ei ole vakiintunut, eikä sitä juurikaan ole käytetty.

Kaupungin työntekijöiden etätyöpäivien lukumäärät

Vuonna 2021 etätyöpäivien määrä oli 502. Lukuun ei sisälly opettajien etätyöpäivät. (Vuonna 2020 etätyöpäiviä 1139). Koronapandemian aikana työntekijöillä oli mahdollisuus tehdä etätöitä normaalia ohjeistusta laajemmin.

Kaupungin avoimet työpaikat ja hakijoiden lukumäärät

Uusia vakituisia työ- ja virkasuhteita alkoi 25. Lisäksi haussa oli useita määräaikaista toimia/virkoja.

Hakijamäärät esim.

Kaupunginjohtaja	(13)	Lukion rehtori- sivistystoimen vastaava	(7)
Hallinto- ja talousjohtaja	(12)	Kiinteistöpäällikkö	(9)
Vesilaitoksen ammattimies	(3)	Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	(0–1)

Kaupungin yritystilojen/tonttien tarjonta ja käyttöaste

Yritystilojen käyttöaste 67,5 % (vuonna 2020 65 %).
Yritystontteja ei myyty, tonttitarjonta ennallaan.

Investointiavustusten määrä (maatilat ja yritykset)

Maatilat

Vuosi 2021	49 kpl	2 116 884,66 € (lisäksi myönnetty yksi nuoren viljelijän aloitustuki)
Vuosi 2020	38 kpl	3 694 669,74 €
Vuosi 2019	27 kpl	3 581 861,55 €
Vuosi 2018	36 kpl	1 323 450,28 €

Yhteisöveron määrä

Yhteisövero 3,3 miljoonaa euroa (2,2 miljoonaa vuonna 2020)

Yritys- ja tilakontaktien määrä

Yrityskontaktit 73 kpl (ensiasiakas)

Tilakontakteja tehtiin rajoitetusti koronapandemian vuoksi

Syntyneet työpaikat

Avoimia työpaikkoja 15–30 kpl

Lopettaneiden yritysten ja maatilojen lukumäärä

Lopettaneet yritykset 32 kpl (35 kpl vuonna 2020)

Lopettaneet maatilat 10 kpl (3 kpl vuonna 2020)

TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN AR- VIOINTI

Kiuruveden kaupungin taloudellista asemaa voidaan kuvata sekä kaupungin että kaupunkikonsernin näkökulmasta seuraavaan taulukkoon otettujen keskeisten tulos- ja rahoituslaskelman sekä taseen tunnuslukujen avulla.

Kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2021 oli 21,75 %.

Talouden tunnuslukuja: Kiuruveden kaupunki

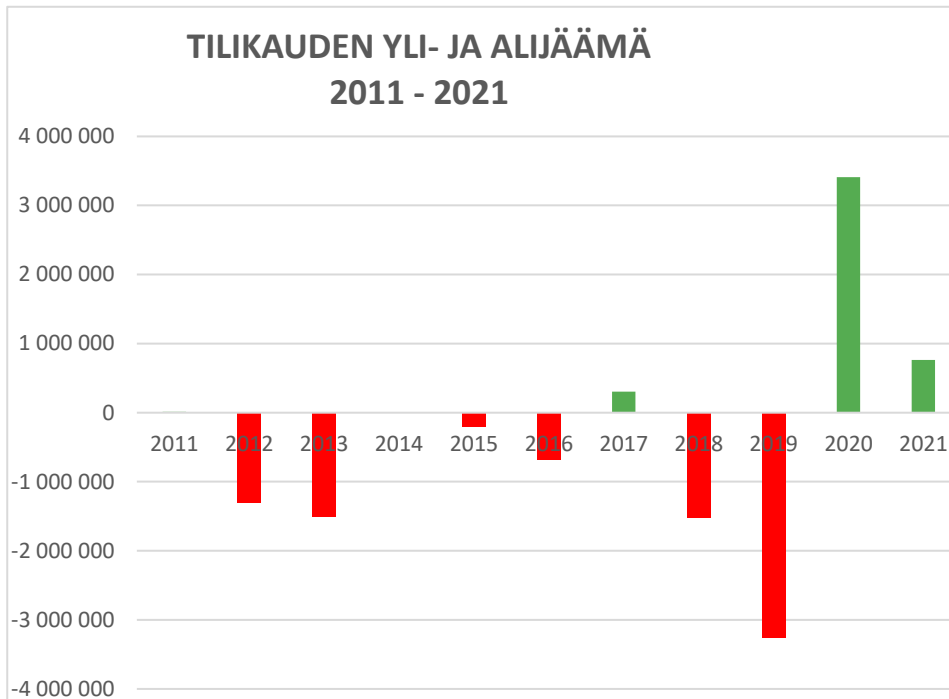
	2019	2020	2021
Toimintatuotot / toimintakulut (%)	11,4	12,9	11,7
Vuosikate / poistot (%)	10	186	195
Vuosikate / asukas (€)	45	936	928
Investointien tulorahoitus (%)	12	198,5	183,7
Kassan riittävyys (pv)	36	43	46
Omavaraisuusaste (%)	40,5	45,2	45,6
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	63,5	53,2	54,7
Kertynyt yli-/alijäämä (€ / asukas)	-425	1	100
Lainat (€ / asukas)	4123	4042	4206

Talouden tunnuslukuja: Kaupunkikonserni

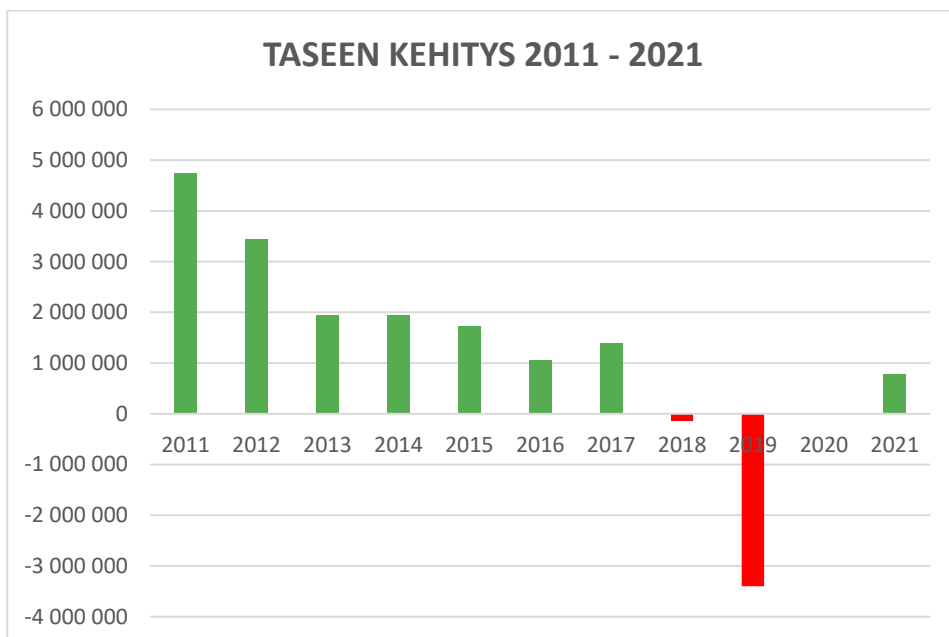
	2019	2020	2021
Toimintatuotot / toimintakulut (%)	46,3	47,9	47,5
Vuosikate / poistot (%)	60,8	166,0	162,0
Vuosikate / asukas (€)	433	1 423	1 279
Investointien tulorahoitus (%)	68	147	119,8
Kassan riittävyys (pv)	38	45	48
Omavaraisuusaste (%)	31,5	34,8	36,1
Suhteellinen velkaantuneisuus (%)	67,4	61,2	58,9
Kertynyt yli-/alijäämä (€ / asukas)	-101	449	1 070
Lainat (€ / asukas)	7 273	7 189	7 054

Tilikauden tulos ja tase

Tilikauden tulos on ylijäämäinen 765 359 euroa.
Taseen ylijäämä on 773 231 euroa.

2021	765 359
2020	3 409 669
2019	-3 261 107
2018	-1 529 542
2017	305 909
2016	-685 392
2015	-203 616
2014	0
2013	-1 512 000
2012	-1 308 000
2011	12 000

2021	773 231
2020	7 874
2019	-3 401 796
2018	-140 689
2017	1 388 853
2016	1 047 376
2015	1 732 768
2014	1 936 000
2013	1 936 000
2012	3 449 000
2011	4 744 000

Toimintakate, verotulot ja valtionosuudet

Kuntien verorahoitus koostuu verotuloista ja valtionosuuksista. Vuosi 2021 oli verotulojen ennustamisen suhteen haasteellinen. Osana valtion koronatukia kuntien yhteisöveron jako-osuutta korotettiin 10 %-yksikköä. Toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verorahoituksella.

Toimintakate (1 000 €)

Toimintatuotot:	7 097
Toimintakulut:	-60 607
TOIMINTAKATE:	-53 448

Verotulot (1 000 €)

Tulovero:	21 491
Kiinteistövero:	1 709
Yhteisövero:	3 295
VEROTULOT:	26 495

Valtionosuudet (1 000 €)

VALTIONOSUUDET	33 036
-----------------------	---------------

Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat 60 276 euroa yli muutetun talousarvion. Toteutuminen oli 100,9 %. Toimintatuotot laskivat 717 632 euroa vuoteen 2020 verrattuna eli -9,18 %. Tukiin ja avustuksiin on vuonna 2021 tuloutettu koronatukia yhteensä 152 675 €. (v. 2020 79.200 €)

Ulkoiset toimintakulut alittivat muutetun talousarvion 271 815 eurolla. Toteutuminen oli 99,6 %. Toimintakulut alittivat 260 940 euroa vuoteen 2020 verrattuna eli -0,43 %. Kaupungin oman toiminnan toimintakulut kasvoivat 1,42 % ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus alittui -1,74 % vuoteen 2020 verrattuna.

Henkilöstökulut alittivat muutetun talousarvion 194 300 eurolla. Henkilöstökulut kasvoivat vuoteen 2020 verrattuna n. 540 000 euroa eli 3,7 %.

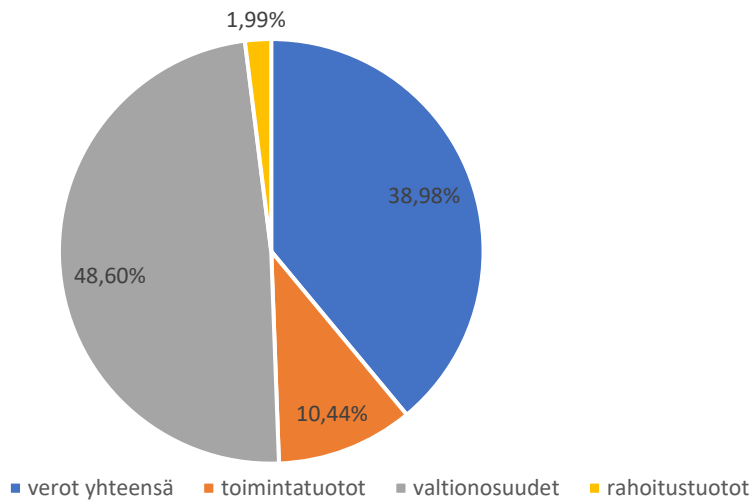
Palvelujen ostot alittivat muutetun talousarvion 200 670 eurolla (sote kuntayhtymän maksuosuus alitti alkuperäisen talousarvion 1,48 milj. euroa). Palvelujen ostot kasvoivat vuodesta 2020 n. 454 200 euroa.

Avustukset alittivat muutetun talousarvion 12 577 eurolla. Toteutuminen oli 99,1 %. Avustukset vähenivät n. 1,6 milj. euroa vuoteen 2020 verrattuna. Avustuksia myönnettiin yhteensä lähes 1,3 milj. euroa seuraavasti (suluissa vuoden 2020 luku) *

- lasten kotihoidontuki, yksityisen hoidon tuki ja yksityisen hoidon tuen kuntalisä sekä muut palvelusetelimenot yhteensä 290 456 euroa (859 870 e)
- avustukset yhteisöille 372 626 euroa (1 437 264 e)
- työmarkkinatuen kuntaosuus 663 041 euroa (558 137 e)

* Avustuksiin kirjattiin vuonna 2020 esim. muita palvelusetelimenoja, jota vuonna 2021 kirjattiin kirjauskäytännön muutoksen takia palvelujen ostoihin. Vuonna 2020 maksettiin avustuksia esim. Kiuruveden Yrityskiinteistölle sekä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille, näitä menoja ei vuonna 2021 ollut.

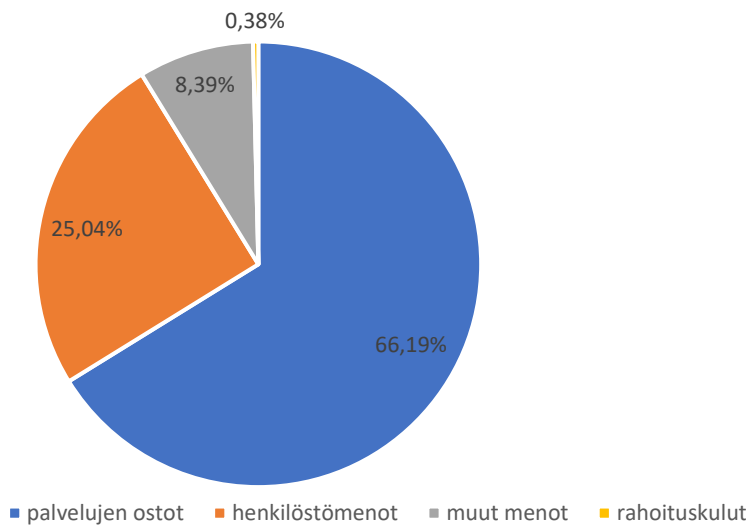
**SISÄISTEN JA ULKOISTEN TULOJEN
JAKAUTUMINEN 2021**
(68,0 MILJOONAA EUROA)

Verotulot:

tuloveron osuus	81,11 %
kiinteistöveron osuus	6,45 %
yhteisöveron osuus	12,44 %

**SISÄISTEN JA ULKOISTEN KULUJEN
JAKAUTUMINEN 2021**
(60,8 MILJOONAA EUROA)

Palvelujen ostot:

mm. maksusuudet Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle

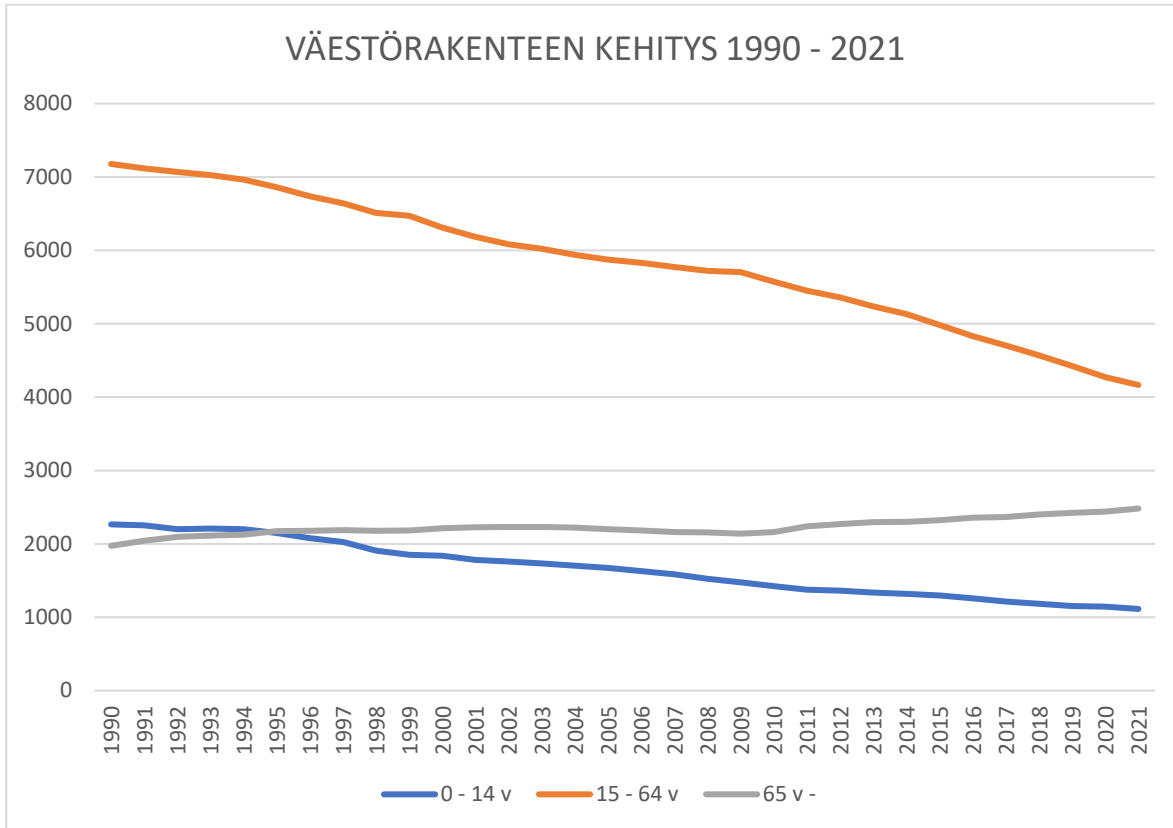
Henkilöstömenot:

palkat, palkkiot ja henkilöstösivukulut

Muut:

kaikki muut kaupungin menot

Väestö

Kertomusvuoden lopussa Kiuruveden asukasluku oli 7758. Keski-ikä 49 vuotta.

0-14 vuotiaat 14 % väestöstä. Nuoret 15-29 vuotiaat 12 % väestöstä. 15-64 vuotiaat 54 % väestöstä ja eläkeläiset 34 %. Poismuuton syitä ovat opiskelu ja työ.

Vuosikate

Tuloslaskelman keskeinen välisumma on vuosikate. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Tilikaudella 2021 vuosikatetta kertyi 7,20 milj. euroa eli noin 928 euroa asukasta kohti. Vuosikate oli 195 % suunnitelman mukaisista poistoista ja arvonalentumista.

Vuonna 2020 vuosikate oli 7,35 milj. euroa (186 %), eli per asukas 936 euroa.

Vuonna 2019 vuosikate oli 0,36 milj. euroa (10 %), eli per asukas 45 euroa.

Vuonna 2018 vuosikate oli 2,05 milj. euroa (65 %), eli per asukas 252 euroa.

Lainat

Lainamäärä vuonna 2021 oli 32,6 miljoonaa euroa. Lainamäärä nousi Yrityskiinteistöt Oy:n purkautumisen johdosta 2,95 milj. eurolla. Lainoista 42,55 % on kiinteäkorkoisia ja 57,45 % on sidottu euribor-korkoon.

Sijoitukset

Kaupungin sijoitusvarojen markkina-arvo oli vuoden 2021 lopussa noin 7,8 milj. euroa ja tasearvo oli noin 6,7 milj. euroa. Vuonna 2021 sijoitusvaroja ei ole kotiutettu. Sijoitussalkkujen varat on sijoitettu kaupunginvaltuuston periaatepäätöksen mukaisesti. Riskeihin on varauduttu hajauttamalla sijoituksia maantieteellisesti, toimialoittain ja arvopaperilajeittain. Sijoitusvaroja hoitaa kaksi ulkopuolista varainhoitajaa.

Merkittävimmät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Yli 5 000 euron poikkeamat, joita valtuusto ei ole hyväksynyt.

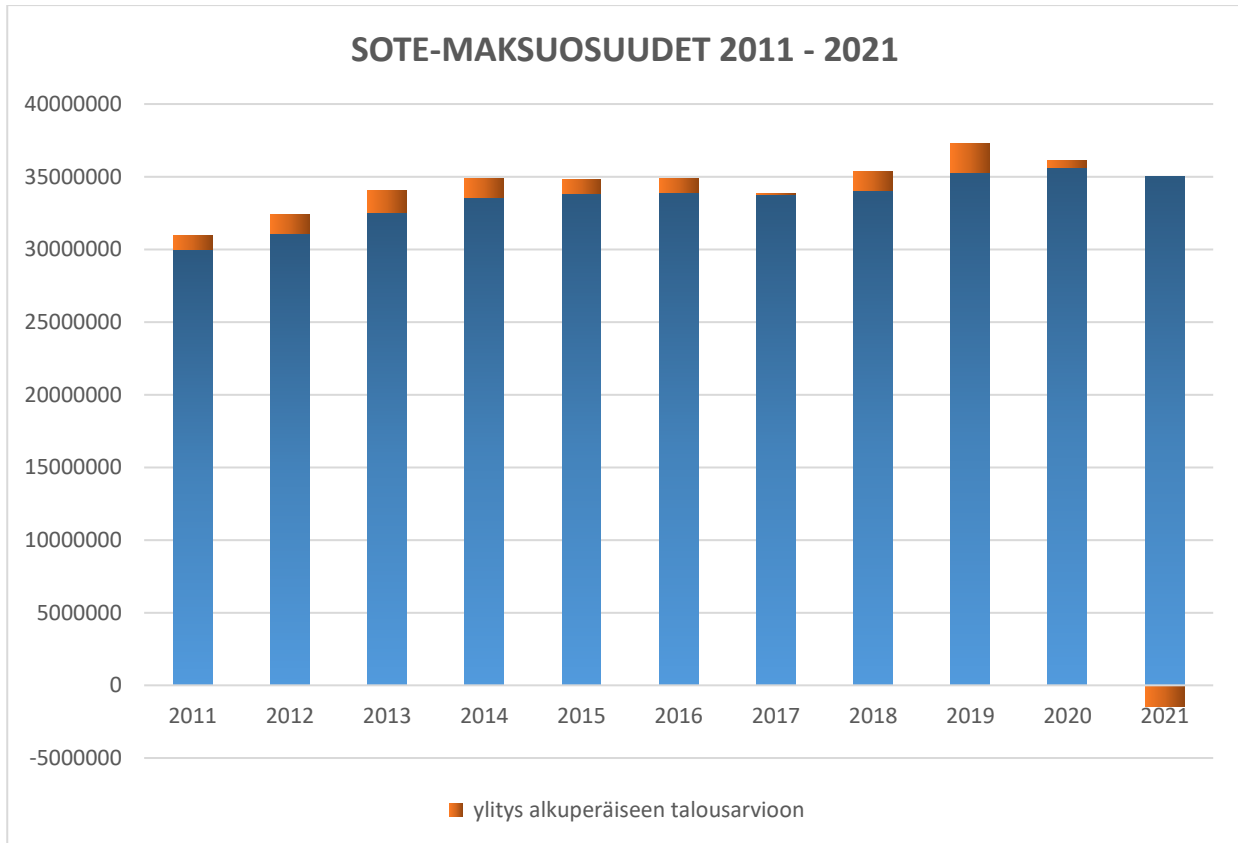
(euroa, ulkoiset ja sisäiset)	Tuottojen alitukset (muutettuun talousarvioon verrattuna)	Menojen ylitykset (muutettuun talousarvioon verrattuna)
Käyttötalous		
Yleishallinto	32.243	(menot alittuivat 99.249)
Ruokahuolto	15.534	(menot alittuivat 46.860)
Elinkeinojen kehittäminen		81.608
Maataloushallinto	5.702	(menot alittuivat 19.853)
Työllisyyden hoitaminen		(menot alittuivat 17.700)
Sosiaalitoimi ja terveydenhuolto	(tuotot ylittyivät 7.407)	(menot alittuivat 71.288)
Hallinto sivistyslautakunta		
Varhaiskasvatus	(tuotot ylittyivät 26.088)	50.285
Peruskoulutus	(tuotot ylittyivät 40.843)	(menot alittuivat 76.750)
Lukiokoulutus		
Kansalaisopisto	19.641	(menot alittuivat 42.017)
Sivistyspalvelut		(menot alittuivat 24.771)
Vapaa-aikapalvelut	8.072	(menot alittuivat 42.980)
Hallinto (Tekpa)	(tuotot ylittyivät 5.970)	9.649
Rakennusvalvonta	5.970	(menot alittuivat 18.285)
Tiet ja alueet	(tuotot ylittyivät 26.998)	26.193
Kiinteistöt	(tuotot ylittyivät 93.365)	147.761
Vesi ja viemärilaitos	(tuotot ylittyivät 28.650)	(menot alittuivat 15.562)

Investointiosa	TALOUSARVIO +muutokset	TILINPÄÄTÖS 2021
Menot	5 164 244	4 170 026
Tulot	310 007	250 851
Netto	4 854 237	3 919 175

SOTE-maksuosuudet

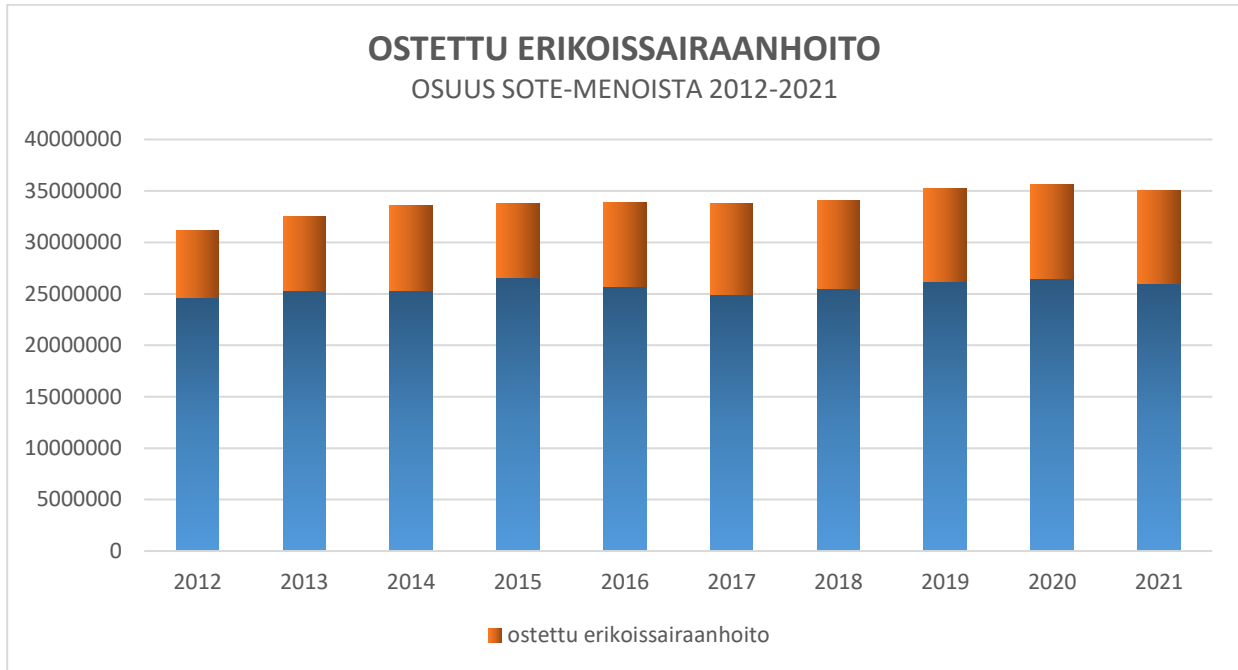
Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus alitti n. 1,48 miljoonaa euroa alkuperäisen talousarvion. Soten maksuosuus alitti n. 80 000 euroa muutetun talousarvion. Vuonna 2020 ylitys oli n. 0,48 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna ja 0,48 milj. euroa ali muutetun talousarvion.

Aiempina vuosina ylitys on vaihdellut vuosittain 1–1,5 milj. euroa alkuperäiseen talousarvioon ja 0,2 - 0,8 milj. euroa muutettuun talousarvioon verrattuna.

tilinpäätös- vuosi	maksuosuus (€)	ylitys alkuperäiseen talousarvioon verrattuna (€)
2021	35 020 081	-1 479 919
2020	35 641 350	477 350
2019	35 282 415	1 992 415
2018	34 061 065	1 301 065
2017	33 799 621	59 621
2016	33 886 988	975 988
2015	33 820 002	1 020 002
2014	33 599 999	1 299 999
2013	32 526 343	1 526 323
2012	31 112 278	1 312 278
2011	30 010 986	910 986

Ostettu erikoissairaanhoito

tilinpäätös- vuosi	muu sote-maksu- osuus	ostettu erikoissairaan- hoito
2021	25 994 825	9 025 256
2020	26 523 032	9 118 318
2019	26 243 415	9 039 000
2018	25 489 049	8 572 016
2017	24 926 558	8 873 063
2016	25 711 073	8 175 915
2015	26 554 002	7 266 000
2014	25 294 999	8 305 000
2013	25 358 343	7 168 000
2012	24 639 706	6 472 572

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta on erittäin tyytyväinen ylijäämäisestä tilinpäätöksestä. Tulokseen vaikutti positiivisesti Ylä-Savon soten maksuosuuden palautus, koronakustannusten takia korotetut valtionosuudet ja yhteisöveron korotus. Heikentävästi tulokseen vaikutti Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n varojen, velkojen ja vastuiden siirrot kaupungin taseeseen sekä alaskirjaukset.

Kaupungilla ei enää vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätöksen tulosten siirtämisen jälkeen ole alijäämää, mutta ylijäämää on kertynyt varsin vähän (773 231 euroa).

Kaupunginvaltuuston 28.9.2020 hyväksymän talouden tasapainotusohjelman tavoitteena on alentaa käyttömenoja pysyvästi n. 1,5 miljoonaa euroa vuosina 2020–2023. Vuosien 2020–2021 aikana on toteutettu talouden tasapainotusohjelmassa olevia toimenpiteitä, joiden arvioitu vaikutus käyttötalouteen on ollut n. 900 000 euroa.

Tarkastuslautakuntaa huolettaa suuri lainamäärä; 32,6 milj. euroa (2020 TP 31,7 milj. euroa). Lainamäärä on lisääntynyt 0,9 milj. euroa. Korkotason nousu on riski kaupungin taloudelle.

Tarkastuslautakunta huomioi, että vuoden 2019 tilinpäätöksessä Yrityskiinteistöt Oy:n lainoja oli yhteensä 5,146 milj. euroa, josta lainoja kaupungilta 0,972 milj. euroa. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä Yrityskiinteistöt Oy:llä oli lainoja yhteensä 4,562 milj. euroa, josta lainoja kaupungilta 0,972 milj. euroa. Vuonna 2021 Yrityskiinteistöt Oy myi kiinteistöjään ja sai lyhennettyä lainojaan. 31.12.2021 kaupungille siirtyi Yrityskiinteistöt Oy:n lainoja 2,952 milj. euroa. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan uhkana oli suurempi siirtyvä lainamäärä.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että vuosikate kattaa poistot ja arvonalentumiset.

Omavaraisuusaste on 45,6 % (ed. vuonna 45,2 %). Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 % alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävän suurta velkarasitetta.

Tarkastuslautakunta huomioi yhteisöverotulojen kasvun; yhteisöverotulo kertomusvuonna 3 295 000 euroa, ed. vuonna 2 224 000 euroa.

TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Tarkastuslautakunta arvioi valtuuston tilikaudelle asettamia toiminnallisia tavoitteita. Arviot on tehty valtuuston vahvistaman alkuperäisen talousarvion ja tilinpäätöksen mukaan. Alkuperäisen talousarvion toiminnallisiin tavoitteisiin ei tehty vuoden aikana muutoksia.

Tarkastuslautakunta toistaa toiveensa, että jokaisen tavoitteen arvioinnin alussa on suora itsearviointi: toteutui / toteutui osittain / ei toteutunut. Vasta tämän jälkeen olisi kirjallinen selostus.

Lisäksi lautakunta toivoo, että mikäli tavoite ei ole toteutunut tai on vain osittain toteutunut, tähän johtaneiden syiden lisäksi tulosalue myös antaisi selvityksen siitä, miten ja millä toimenpiteillä tavoitteeseen olisi voitu päästä.

kaupunginhallitus

YLEISHALLINTO

TOTEUTUI

Vuonna 2021 Kiuruveden kaupungin tuloksen tulee olla ylijäämäinen, jotta kaupunki pystyy kattamaan taseessa talousarvion kirjoitushetkellä olleen kumulatiivisen alijäämän 3,4 milj. euroa, on vuosien 2021–2023 kaupungin tuloksen oltava ylijäämäinen noin 1,15 milj. euroa per vuosi. Tavoite tulee olemaan haastava.

TOTEUTUI

1.1.2021 voimaan tulevat määräykset kunnan talouden raportoinnista voivat edellyttää uusien raportointijärjestelmien käyttöönottoa, koulutusta ja henkilöstöön liittyvää resurssointia.

TOTEUTUI

Talousarviossa tullaan varaamaan riittävät määrärahat vaalien järjestämistä varten sekä tarvittavat määrärahat valtuustotyöskentelyyn tarvittavista sähköisistä järjestelmistä.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta huomioi, että valtuuston asettamat tavoitteet ovat toteutuneet henkilöstöresurssivajauksesta huolimatta.

Vuodesta 2020 alkaen jatkunut koronapandemia sekä yleispalvelukeskuksen resurssivajaukset, ovat vaikuttaneet siihen, että kaikkia yleishallintoon liittyviä ohjeita, suunnitelmia ja sääntöjä ei ole päivitetty. Vuonna 2021 päivitettiin useaan kertaan kaupungin hallintosääntöä, mutta esim. markkinointisuunnitelma sekä sopimushallinnan ohje ovat edelleen tekemättä.

TwebKiuru asianhallintajärjestelmä on otettu käyttöön asteittain v. 2020 alkaen. Kertomusvuonna otettiin käyttöön mm. Valmu-sovellus (viranhaltijapäätökset ja kokoushallinta) ja Silmu -luottamushenkilötietojen ylläpito ja WebLumu -luottamushenkilörekisteri.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan sähköiset järjestelmät ovat helpottaneet luottamushenkilöiden tiedonsaantia sekä säästäneet aikaa ja rahaa. Kaupungilla on vahva tahtotila kehittää sähköisiä prosesseja tiedonhallinnassa ja arkistotoimessa.

Uuden valtuustokauden alettua valtuutettujen määrä vähennettiin 33 valtuutetusta 29 valtuutettuun.

Kiuruveden kaupunki hankki valtuutettujen käyttöön iPad- laitteet, jotka he halutessaan saivat käyttöönsä. Valtuuteilla on kaupungin kiuruvesi.fi – loppuinen sähköposti.

Tarkastuslautakunta huomioi, että luottamushenkilöiden kokouspalkkiot ja ansionmenetyskorvaukset v. 2021 olivat 117.430 euroa ja vuonna 2020 ne olivat 96.500 euroa, kasvua n. 21.000 € eli 22 %.

Vuoden 2017 kuntavaaleihin verrattuna, vuoden 2021 kuntavaaleissa äänestysaktiivisuus laski. Äänestysaktiivisuus v. 2021 oli 58,3 % ja v. 2017 äänestysaktiivisuus oli 60 %. Äänioikeutettuja kuntavaaleissa 2021 oli 6441. Vuonna 2017 äänioikeutettuja oli 6892.

Tarkastuslautakunta huomioi, että talouden tasapainottamistyöryhmä ei kokoontunut vuonna 2021.

RUOKAHUOLTO

TOTEUTUI

Edistetään olemassa olevien resurssien puitteissa kotimaisten raaka-aineiden sekä lähi- ja luomuruuan käyttöä. Pyritään ruokapalvelujen kaikissa toiminnoissa toimimaan mahdollisimman resurssiviisaasti ja kestäväen kehityksen periaatteita noudattaen.

TOTEUTUI

Jatketaan seudullista yhteistyötä ja verkostoitumista ruokapalvelujen kehittämisen tukena. Kehitetään yhteistyötä tilaajien kanssa.

TOTEUTUI OSITTAIN

Henkilöstön työhyvinvointia ja työssä jaksamista edistetään koulutuksen, työnsuunnittelun ja esimiestyön kautta sekä yhteistyössä työterveyshuollon kanssa muita työhyvinvointia tukevia keinoja käyttäen.

Korona kuormittaa henkisesti ja aiheuttaa kuormitusta myös sijaisten tarpeeseen. Ammattiaitoista henkilökuntaa on vaikea löytää, joten vaativat keitto- ja dieettikeittovuorot toistuvat yksittäisellä työntekijällä aikaisempaa useammin. Korona-poissaolot ovat aiheuttaneet kuormitusta myös sijaisten tarpeeseen.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että ruokahuollossa panostetaan lähi- ja luomuruokaan kaupunkistrategiaa noudattaen. Satsaus hyvään ravitsemukseen hyödyntää kaupunkia säästöinä sosiaali- ja terveystalouksissa.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että lähiruuan käyttöaste on edellisestä vuodesta kasvanut.

Käyttöaste	2018	2019	2020	2021
Lähihuoka	21,9 %	21,8 %	19,5 %	19,9 %
Luomuruoka	4,6 %	4,2 %	3,0 %	2,6 %

Tarkastuslautakunta huomioi koronan aiheuttaman kuormituksen ja on huolissaan työssä jaksamisesta sekä ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointiongelmista.

Talouden sopeutumistoimenpiteen mukainen kaupungintalon henkilöstöruokalasta luopuminen sekä Rytlyn päiväkotiryhmän lakkauttaminen on tuonut kaupungille ruokahuollon henkilöstösäästöjä (60.000 euroa).

Tarkastuslautakunta kiittää, että henkilöstön työhyvinvointi ja työssä jaksaminen on otettu yhdeksi tavoitteeksi.

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN, YRITYSNEUVONTA

TOTEUTUI

Uusien yritysten perustaminen: 20 kpl.

TOTEUTUI

Asiakaskontaktien määrä: 40 kpl

TOTEUTUI

Yhteistoimintaosuudet ja avustukset: Ylä-Savon Veturi ry:n seururaha 23 994 € (3 €/asukas), Ylä-Savon ammattipiston seururaha 39 990 € (5 €/asukas) ja hallinnointiraha 6 053 €.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tilinpäätöksessä itsearviointi oli runsassanaista. Valtuusto asetti vuodelle 2021 yllä mainitut kolme tavoitetta. Tilinpäätöskirjassa on vastattu huomattavasti useampaan tavoitteeseen.

Uusia yrityksiä perustettiin 33 kpl ja yritystoiminnan lopettaneita oli 32 kpl. Asiakaskontaktit 73 kpl.

Kiuruveden kaupunki ei tuottanut maaseudun kehittämispalveluja enää vuonna 2021.

”Muuta maalle kesäksi” kampanja, jossa kesäasukasperhe muutti Kiuruvedelle kahdeksi viikoksi pitäen blogia asumisestaan ja vierailuistaan eri yrityksissä oli erittäin onnistunut ja toi Kiuruvedettä positiivisesti esille.

Uusi elinkeinojaosto on aktiivisesti vierailut yrityksissä. Lautakunta huomioi, että yritysvierailut ovat esillä sosiaalisessa mediassa ja niistä on usein uutisointia paikallislehdessä. Tarkastuslautakunta huomioi, että markkinoinnin painopiste on siirtynyt sosiaalisen median eri alustoille.

Myönteistä oli yritysten omasta toimesta tapahtuva toimitilojen kehittäminen ja Kiuruveden keskustassa olevien tyhjen yritystilojen saneeraaminen yrittäjien toimesta toisten yritysten käyttöön. Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että Kiuruvedellä on uskallusta yrittää ja halua kehittää yritystoimintaa.

Tarkastuslautakunta kehottaa kiinnittämään huomioita elinkeinoelämän tukemiseen, elinkeinosektorin laajentamiseen ja työllisyyden tukemiseen. Yrittäjien keski-ikä on melko korkea (yli 50-vuotta). Tämä tarkoittaa, että lähivuosina useat yritykset etsivät jatkajaa. Mikäli jatkajia ei löydy on vaarana palvelu- ja yritysverkko kuihtuminen.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan luontopolkujen käyttö ja niiden merkitys on korona-aikana lisääntynyt.

Elinkeinojaosto kokoontui kertomusvuonna kolme kertaa.

MAATALOUSHALLINTO

TOTEUTUI

Yhteistoiminta-alueen jokaisessa kunnassa on oma maataloustoimiston toimipiste.

TOTEUTUI

Maatalousyrittäjille turvataan maatalouspalvelujen hyvä saatavuus, tavoitettavuus ja henkilökohtainen palvelu.

TOTEUTUI

Henkilöstön työssä viihtymistä ja jaksamista ylläpidetään ja kehitetään kehityskeskusteluilla, palavereilla ja tiiviillä kanssakäymisellä henkilöstön kesken.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tukijärjestelmät ovat monimutkaisia ja vaativat erityisosaamista, on erittäin tärkeää, että maatalousyrittäjille on pystytty turvaamaan maatalouspalveluiden hyvä saatavuus, tavoitettavuus ja henkilökohtainen asiantunteva palvelu koronapandemiasta huolimatta.

Kylätoiminta-avustukset siirtyivät v. 2021 maataloushallinnon hoidettavaksi.

Kertomusvuonna Kiuruvedellä maataloustukia hakeneita tiloja oli 376 (ed. vuonna 386). Maataloustuet 23,8 milj. euroa (ed. vuonna 22,9 milj. euroa).

TYÖLLISYYDEN HOITAMINEN

TOTEUTUI

Pyritään työllistämään mahdollisimman paljon niitä henkilöitä, joiden työmarkkinatuesta kaupunki joutuu maksamaan puolet.

Kaupungin työllistäminen

Tukityöllistämiseen käytettiin noin 150 000 euroa (netto). Vuoden aikana palkkatuella työllistettiin 20 velvoite-työllistettävää enintään 6 kk ajaksi. Työttömien työllistämiseen työssäoloehdon täyttymiseksi käytettiin noin 25 000 euroa.

TE – toimiston kiintiö vuodelle 2021 oli 120 palkkatuki-kuukautta (20 henkilöä x 6 kk). Lisäksi Kiuruveden Urheilijat ry:n ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän yhteinen tavoite oli, että 60 henkilöä osallistuu kuntouttavaan työtoimintaan. Vuoden aikana Kiuruveden urheilijoilla on osallistunut kuntouttavaan työtoimintaan 19 eri henkilöä ja työkokeilussa 1 työnhakijaa. Kuntouttavaan työtoimintaan Kiuruvedellä on osallistunut vuonna 2021, 43 eri henkilöä, Yhteensä kuntouttavan työtoiminnan paikkoja Kiuruvedellä oli 31.12.2021 65 henkilölle. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistumisesta tekee päätöksen Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä. Lisäksi Kiuruveden Urheilijat on ohjannut työnhakijoita työhön/ työkokeiluun/kuntouttavaan työtoimintaan muille työnantajille: Toimi-säätiö, Työttömien yhdistys, Luotsi-paja, Helluntaiseurakunta ja Omakotiyhdistys.

Kelan tilaston (Kelasto) mukaan kunnan osarahoittaman työmarkkinatuen saajia oli vuonna 2021 kuukausittain keskimäärin 205 saajaa ja vuonna 2020 oli 192 saajaa. Vuonna 2021 Kiuruveden kaupungin maksama työmarkkinatuen kuntaosuus oli yhteensä noin 663 000 euroa (vuonna 2020 noin 588 000 euroa, vuonna 2019 noin 449 000 euroa). Kunta maksaa työmarkkinatuesta sitä suuremman osan, mitä kauemmin henkilö on ollut työttömänä. Valtio rahoittaa työmarkkinatuen kokonaan sen maksuerän loppuun, jonka aikana henkilölle on maksettu työmarkkinatukea työttömyyden perusteella yhteensä 300 päivää. Sen jälkeen valtio ja työmarkkinatuen saajan kotikunta rahoittavat maksetun työmarkkinatuen puoliksi sen maksuerän loppuun, jonka aikana henkilölle on maksettu työmarkkinatukea 1 000 päivää. Sen jälkeen kotikunnan rahoitusvastuu nousee 70 % prosenttiin.

Yhteistoimintaosuudet

TYP – verkoston toiminnasta maksettiin lisälmen kaupungille 5 109,06 euroa.

TOTEUTUI

Yhdistysten työllistämisen tukeminen

Työllistämisavustusta maksettiin yhteisöille seuraavasti: Ylä-Savon TOIMI – valmennussäätiö 30 000 euroa ja Kiuruveden Työttömät ry vuokratuki 7 000 euroa.

Nuorten kesätyöllistäminen

Nuorten kesätyöllistämiseen käytettiin noin 19 065 euroa. Yhteensä 38 työnantajaa työllisti 72 kiuruvetistä nuorta.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Ensimmäisen asetetun tavoitteen arviointi on vaikeaa; mitattavuus puuttuu.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että työttömyys on laskenut 12,1 %:in, vuonna 2020 se oli 14,9 %. Pitkäaikaistyöttömyys on lisääntynyt, mutta alle 25-vuotiaiden työttömyys on pienentynyt.

Työttömiä oli yhteensä 404 (ed. vuonna 501) ja heistä alle 25-vuotiaita 47 (ed. vuonna 65). Pitkäaikaistyöttömiä oli 151 (ed. vuonna 122).

Kaupungin työllisyyskehityksellä on ratkaiseva merkitys siihen, miten verotulot kehittyvät.

Tarkastuslautakunta huomioi, että vuonna 2021 Kiuruveden kaupungin maksama työmarkkinatuen kuntaosuus oli yhteensä noin 663 000 euroa (vuonna 2020 noin 588 000 euroa, vuonna 2019 noin 449 000 euroa). Talouden sopeutustavoitteena on työmarkkinatuen alentaminen, mutta työmarkkinatuen kuntaosuus kasvaa vuosi vuodelta.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä nuorten kesätyöllistämistä. Kesätyö kehittää nuorten työelämäntaitoja. Yhteensä 38 työnantajaa työllisti 72 kiuruvetistä nuorta.

SOSIAALITOIMI JA TERVEYDENHUOLTO

Valtuuston asettamat tavoitteet:

TOTEUTUI

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja Kiuruveden kaupungin välille laaditaan vuosittain palvelusopimus palvelujen tuottamisesta. Palvelusopimuksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

TOTEUTUI

Maksuosuuden tasapainossa pitäminen

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta huomioi, että toimintakertomuksessa oli arvioitu suunnitelmakauden 2022–2023 tavoitteita.

Edelliseen vuoteen verrattuna maksuosuus pieneni n. 621 000 euroa / - 1,7 %. Palvelusopimus on täyttänyt tehtävänsä.

Ostetun erikoissairaanhoidon maksuosuus alittui n. 459 000 euroa. Vähennystä vuoteen 2020 verrattuna 93 000 euroa. Palvelujen käyttö väheni, koska KYS vähensi vastaanotto toimintoihin varautuessaan pandemian hoitoon.

Oma erikoissairaanhoido ylittyi n. 250 000 euroa. Kasvua ed. vuoteen verrattuna 132 000 euroa / 10,1 %.

Lauantaivastaanottoa ei Kiuruvedellä v. 2021 ollut johtuen koronasta.

Kiuruveden osuus valtion korona-avustuksista oli 1 056 988 euroa. Koronapandemia vaikutti voimakkaasti Ylä-Savon SOTE ky:n toimintaan ja talouteen sekä sote-palvelujen käyttöön.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan, myös sotella on ollut vaikeuksia saada virkoja ja toimia täytettyä. Joh-tuuko säästöt siitä, että ei ole ollut antaa lääkäri-, psykiatri-, fysioterapia- ym. aikoja?

Tarkastuslautakunta on huolissaan koronan vaikutuksesta hoitojonoihin ja -velkaan. Osa lähipalveluista mm. lääkä-rineuvolavastaanotot ovat olleet lisälnessä.

Palvelujen käyttö painottuu korjaaviin sote-palveluihin ennaltaehkäisevien palvelujen sijaan.

Ikääntyvän väestön kotona asumisen tukeminen ja edistäminen osana ikäihmisten hyvinvoinnin edistämistä on tärkeää.

Terveydenhuollon palvelujen saatavuus lähipalveluna on tärkeää asumismukavuuden ja myös turvallisuuden tun-teen kannalta. Terveyspalveluiden ylläpitäminen ja helppo saatavuus hyödyntävät sekä asukkaita sekä kaupunkia.

sivistyslautakunta

HALLINTO

TOTEUTUI

Sivistystoimen hallintoa hoidetaan taloudellisesti ja tehokkaasti ja avoimesti eri tulosyksiköiden toimintaa tasapuolisesti tukien.

TOTEUTUI

Sivistystoimen arviointisuunnitelman päivittäminen

TOTEUTUI OSITTAIN

Taloudellisissa säästötalkoissa onnistuminen huolehtien kuitenkin sivistyspalveluiden laadun säilymisestä.

”Säästöjen toteutuminen perusopetuksessa tapahtui pitkälti Nivan ja Yläkoulun tuntikehyksen leikkauksen sekä valtionavustuksen avulla. Leikkaukset toteutuvat, mutta väistämättä ne näkyvät opetuksen järjestämisessä resurssien niukkuudessa. Perusopetus kokonaisuutena on alittanut talousarvion kustannukset. Vuoden 2021 aikana toimintaan tuli lukio-opetukseen muutoksia, joiden taloudellista vaikutusta ei ollut otettu huomioon talousarvion tekemisessä. Oppivelvollisuuden pidentäminen päätettiin valtakunnassa vasta kuntien vuoden 2021 talousarviokäsittelyjen jälkeen. Näin ollen kustannusten ylitystä tältä osin on olemassa. Sisäiset ja ulkoiset kustannukset huomioon ottaen myös lukio on kuitenkin alittanut talousarvionsa. Varhaiskasvatuksessa jatkui viime vuosien tuoma ilmiö, jossa ikäluokkien pieneneminen ei suoraan näy palvelujen kysynnässä. Eli pienemmästä määrästä lapsia suurempi määrä prosentuaalisesti tarvitsee varhaiskasvatuksen palveluja. Varhaiskasvatuksen pakollinen esiopetuskokeilu on tuonut lisäkustannuksia. Kokonaisuutena ulkoisten ja sisäisten kulujen osalta sivistyslautakunta on alittanut talousarvionsa ja kyennyt säilyttämään toimintojensa laadun”.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta toteaa, että itsearviointi on toteutettu pyydetysti ja selkeästi.

Tuntikehyksen leikkaus sekä Nivan koululla että yläkoululla on tuonut vuodelle 2021 säästöä 50.000 euroa.

Perusopetuksen ja lukion aktiivinen erityisavustusten hakeminen ja niiden käyttäminen on tuonut isoja säästöjä kaupungin omiin kustannuksiin.

Tarkastuslautakunta tiedostaa tilinpäätös vuoden haasteet, joista huolimatta talousarviossa on pysytty ja se on jopa alitettu.

VARHAISKASVATUS

TOTEUTUI

Varhaiskasvatuspalvelujen arviointia ja kehittämistä varten otetaan käyttöön uusi laatukäsikirja

TOTEUTUI OSITTAIN

Koululaisten kesäajan toimintaa kehitetään yhteistyössä seurakuntien ja järjestöjen kanssa.

”Toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen ei olla saatu Kiuruveden Urheilijoiden lisäksi muita järjestöjä”

TAVOITETTA EI ERIKSEEN ARVIOITU TOIMINTAKERTOMUKSESSA, mutta se on selostettu ed. tavoitteen toteutumisessa.

Eri yksiköiden välistä yhteistyötä kehitetään varsinkin kesän toiminnan osalta ja koulujen loma-aikoina. Järjestämme toimintaa pedagogisesti ja taloudellisesti tarkoituksen mukaisella tavalla.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Kiuruvedellä on kaksi palvelusetelin kautta toimivaa päiväkotia. Vuonna 2021 palvelusetelillä järjestetyn varhaiskasvatuksen kustannukset ylittivät 154.000 euroa. Asiakasmäärien lisääntymiseen yksityisillä palveluntuottajilla on osaltaan vaikuttanut toiminnan supistumiseen kunnallisesta perhepäivähoidosta ja Rytlyn päiväkodin lakkautumisesta.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien määrä on n. 90 % ikäluokastaan, joten kunnallisella puolella ei ole mahdollisuutta enempään palvelurakenteen tiivistämiseen ennen kuin lapsimäärä tosiasiallisesti vähenee. Toimintayksiköiden lakkauttamisen myötä palvelusetelikustannukset ovat vastaavasti nousussa.

Toimintavuoden aikana olleiden koronasuosituksen vuoksi varhaiskasvatuksen käyttöaste oli alhainen ja vuorohoidon tarve on pysynyt korkeana.

1.8.2021 alkaen käynnistyi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu, jonka myötä toimintaan on tullut mukaan n. 20 uutta asiakasta. Esiopetus on kokeilussa oleville lapsille maksutonta ja heillä on oikeus kuljetukseen tai kuljetuskorvaukseen.

Varhaiskasvatuksen palvelut ovat välttämättömiä työssäkäyville sekä erilaista tukea tarvitseville perheille.

Tarkastuslautakunta huomioi, että yhtä valtuuston asettamaa tavoitetta ei arvioitu toimintakertomuksessa. Toisaalta se oli selitetty ed. tavoitteen toteutumisen kohdalla.

PERUSOPETUS

TOTEUTUI

Hanketoiminnan kautta mahdollistetaan tasa-arvoisemmat opiskelumahdollisuudet kaikille perusopetuksen oppilaille.

TOTEUTUI

Koulutetaan sisäisesti opettajia ja lisätään valmiuksia mahdollisen etäopetuksen varalta. Samalla parannetaan digi-opetus- ja oppimisvalmiuksia kautta linjan.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Kuljetuskustannukset ovat huomattava kustannuserä, joka ei pienene oppilasmäärän vähenemisestä huolimatta.

Tarkastuslautakunta kiittää, että koulut ovat pystyneet ja halunneet antaa etä- ja hybridiopetusta ja esim. kotona sairaana tai karanteenissa ollut oppilas on voinut osallistua opetukseen. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan etäopetukseen suhtaudutaan positiivisesti ja se on otettu mahdollisuutena kehittää ja parantaa digiopetus ja oppimisvalmiuksia.

Tarkastuslautakunta huomioi, että hankerahoitusta on haettu aktiivisesti ja hankerahoituksella on saatu palkattua mm. koulunkäynnin ohjaajia, yläkoulun tsemppari sekä kuraattori. Hankkeilla on tuettu oppimisen ja koulunkäynnin haasteita sekä mahdollistettu erilaisten oppimisstrategioiden ja -tapojen käyttöönottoa.

LUKIOKOULUTUS

TOTEUTUI

LOPS 2021 opetussuunnitelman valmistuminen.

TOTETUTUI

Laadukkaiden ja opiskelijan osaamistasoa vastaavien YO-tulosten saavuttaminen.

TOTEUTUI OSITTAIN

Psyykkisesti, fyysisesti ja sosiaalisesti hyvinvoivan opiskelukulttuurin tukeminen.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi äidinkielen ja kirjallisuuden sekä matematiikan hyvät ylioppilaskirjoitusten arvosanat.

Tarkastuslautakunta huomioi kouluterveyskyselyn 2021 tulokset, jonka mukaan melkein neljännes opiskelijoista kokee ahdistusta. Valtionavustuksella on saatu palkattua toinen koulukuraattori, ja näin on voitu varmistaa koulukuraattorin säännöllinen läsnäolo lukiolla.

Lukion oppilasmäärä on 119, vähennys ed. vuoteen 23 oppilasta (kaupungin tilinpäätös 2021).

KANSALAI SOPISTO

TOTEUTUI

Koulutustarjontaa toteutetaan lähipalveluna ja etäopetusmahdollisuuksia hyödynnetään.

TOTEUTUI

Kansalaisopiston tavoitteena on aktiivisesti tarjota mahdollisuuksia aikuisten perus- ja digitaitojen kehittämiseen hankkeen avulla.

TOTEUTUI

PUHTI – puhtia tielle työelämään -hankkeen tavoitteena on tarjota koulutusta työttömille, työttömyysuhan alla oleville ja erityisesti nuorille

TOTEUTUI

Lasten kulttuurikerhotoimintaa pilotoidaan hankkeen avulla yhteistyössä kulttuuritoimen kanssa.

EI TOTEUTUNUT

Kansalaisopiston henkilöstö saa valmiuksia kansainvälisen hankkeen kautta ja hyödyntää sitä opetuksessa. (Koronatilanne vaikuttaa tavoitteen saavuttamiseen).

”Tavoite ei toteutunut, sillä koronavirustilanteen vuoksi suunnitellut matkat EU-maihin jouduttiin perumaan.”

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Kiuruvedellä on vireä kansalaisopisto, jonka kurssitarjonta on monipuolista. Kuntalaisten kurssitoiveita on kuultu ja toteutettu.

Kansalaisopiston toiminta tukee kaupunkistrategian 2018–2021 tavoitteita ja niiden saavuttamista
-vetovoimainen maalaiskaupunki
-kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen

Kansalaisopistossa toteutunut kokonaistuntimäärä on 7 773 (v. 2020 tuntimäärä oli 6 801).

Erityismaininnan ansaitsee kansalaisopiston koordinoima HARKKA-kerhotoiminta, johon osallistui 310 koululaista. Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että HARKKA-kerhotoiminta on maksutonta ja kerhoja järjestetään kaikilla kouluilla heti koulupäivän jälkeen.

Tarkastuslautakunta huomioi, että kansalaisopisto on aktiivisesti hakenut ja saanut hankerahoitusta mm. Puhti-hanke 100.000 euroa ja Harkka -pilottihanke 77.500 euroa ja Harkka 2 -hanke 95.750 euroa.

SIVISTYSPALVELUT

TOTEUTUI OSITTAIN

Kulttuuritoiminnan tavoitteena on pitää kulttuuritoiminta elävänä sekä mahdollisimman monille kuntalaisille saavutettavana.

"Toimintaa rajoitti edelleen paljon koronapandemian mukanaan tuomat kokoontumisrajoitukset. Toimintaa rajoitusten puitteissa oli kuitenkin ympäri vuoden"

TOTEUTUI OSITTAIN

Museon tavoitteena on säilyttää ja tuoda esille paikallista perinnettä erilaisin näyttelyin ja tapahtumin.

"Museo oli avoinna kesä- ja heinäkuun. Syksyllä toteutettiin koululaisvierailut. Tapahtumien suhteen oltiin vielä varovaisia ja järjestettiin vain kaksi tapahtumaa"

TOTEUTUI OSITTAIN

Kirjastossa tavoitteena on tuottaa mahdollisimman monen kuntalaisen saavutettavissa olevaa palvelua.

"Kirjastossa toiminta oli normaalia, lukuun ottamatta tapahtumien ja kotipalvelutoiminnan järjestämistä, johon koronapandemia vaikutti edelleen. Kirjastoautotoiminta lakkautettiin maaliskuun loppuun säästösyistä ja kirjastoauto myytiin huutokaupalla. Rutakko -kirjastoverkko laajeni kahdella uudella kirjastolla".

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että virtuaalitapahtumien lisääntymiseen reagoitiin hankkimalla Kiurusaaliin striimauskalusto sekä parantamalla ääni- ja kuvauskalustoa. Voisiko maksullisia konsertteja striimata ja myydä niihin virtuaalilippuja?

Koronapandemiasta johtuen käyntimäärissä ei päästy "normaalien" vuosien tasolle. Myös kirjastoautopalvelun lakkautus vaikuttaa laskevasti kirjaston lainaus- ja käyntikertoihin.

VAPAA-AIKAPALVELUT

TOTEUTUI

Etsivän nuorisotyö ja Luotsi – nuortentyöpaja auttaa nuoria alueen palveluihin kiinnittymisessä

TOTEUTUI

Etsivää nuorisotyötä suunnataan entistä enemmän yläkoululle ja Hingunniemeen. Tehostetaan Luotsi, nuorten työpajan toimintaa ja markkinointia (puutyöpaja, tekstiili- ja keittiöpaja, auto- ja metallipaja)

TOTEUTUI

Markkinoidaan aktiivisesti liikunta- ja nuorisotilojen käyttömahdollisuuksia.

TOTEUTUI

Kehitetään ja tehostetaan digitaalisia palveluja ottaen huomioon liikunta- ja nuorisopalvelujen eri-ikäiset kohderyhmät.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta huomioi, että vapaa-aikapalvelujen toiminta on idearikasta ja markkinoinnissa sekä toiminnassa on otettu käyttöön uusia nykyaikaisia toimintatapoja.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan mm. ikäihmisten etäjummat, virtuaalinen vesijumppa ja uimahallin vuokraus yksityiskäyttöön ovat olleet suosittuja uusia palveluja.

Kertomusvuonna perustettu liikuntafoorumi on tiivistänyt seurojen, yhdistysten ja kaupungin välistä yhteistyötä.

Tarkastuslautakunta huomioi, että etsivän nuorisotyön asiakkaiden määrä on kasvanut. Toiminta on tärkeää etenkin niiden nuorten kannalta, jotka ovat vaarassa pudota tukiverkoston ulkopuolelle.

Tarkastuslautakunta on huolissaan NEET-nuorten (nuoret 15–28-vuotiaat, jotka ovat jääneet työn ja koulutuksen ulkopuolelle) määrän huomattavasta kasvusta; kertomusvuonna 118 nuorta (vuonna 2020 luku oli 98 ja vuonna 2019 NEET-nuoria oli 78).

Hyvinvointi- ja ehkäisevän päihdetyön työryhmän työskentelyyn tulee kaupungin varata riittävät resurssit ja se tulee ottaa huomioon talousarviossa.

Perusnuorisotyö on kunnan lakisääteistä palvelua. Perusnuorisotyö on ennaltaehkäisevää nuorisotyötä. Perusnuorisotyön resurssit tulee jatkossa olla riittävät.

tekninen lautakunta

HALLINTO

TOTEUTUI

Niistä muiden palvelukeskusten hankkeista, joissa tekninen palvelukeskus on osallinen, laaditaan vuoden alussa toteuttamisaikataulu ja todetaan vastuuhenkilöt.

TOTEUTUI

Vesi- ja yleislaskutuksessa minimoidaan maksutappiot.

TOTEUTUI

Tuetaan henkilöstöresursseja esimerkiksi käyttämällä sesonkiluonteisesti tilapäisiä opiskelijoita tai työharjoittelijoita.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Itsearviointi on toteutettu hyvin.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että tarvittaessa asiakkaan kanssa tehdään maksusuunnitelma, mikä parantaa asiakkaan mahdollisuuksia suoriutua maksuvelvoitteistaan.

RAKENNUSVALVONTA

TOTEUTUI

Lupien käsittelyaika pidetään kohtuullisena.

TOTEUTUI

Rakennetun ympäristön katselmuksia tehdään yhteydenottojen ja muun katselmustoiminnan ohessa erityisesti keskusta-alueella viihtyvyyden ja maisemakuvan parantamiseksi.

TOTEUTUI OSITTAIN

Ylä-Savon rakennusvalvontojen yhteistyötä jatketaan muun muassa lakitulkintojen, toimintakäytäntöjen ja asiakirjojen yhtenäistämiseksi. Sähköisen Lupapiste – asiointipalvelun käyttöä pyritään lisäämään.

”Rakennusvalvonnan yhteispalavereita ei koronatilanteen vuoksi tietoisesti järjestetty vuonna 2021, mutta loppuvuodesta oli kuitenkin yksi yhteistapaaminen. Yhteydenpitoa on kuitenkin ollut puhelimitse ja sähköpostitse lähes viikoittain mm. yhteisistä tulkinnoista ja käytännöistä erilaisissa lupa-asioissa”.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Luvat	2021	2020	2019
rakennusluvut	46	59	55
toimenpideluvat	40	19	28
ilmoitukset	27	30	30
muut	22	9	10

Sähköisen asiointipalvelun kautta jätettiin noin kolmasosa luvista.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi lupahakemusten nopean käsittelyajan ja sähköisen lupapalvelun käytön lisääntymisen. Vaikkakin rakennuslupien määrä laski, kaikkien myönnettyjen lupien kokonaismäärä kasvoi n. 15 % edellisvuoteen verrattuna.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että rakennusten sekä ympäristön kunnossapitoa ja siisteyttä valvotaan.

TIET JA ALUEET

EI TOTEUTUNUT

Bössilän asemakaavan muutos viedään loppuun ja uusia muutoksia aloitetaan, mikäli tarvetta ilmenee.

”Bössilän asemakaavan muutosta ei viety loppuun henkilöstöresurssien vajauksen takia. Uusia asemakaavan muutoksia ei aloitettu”.

TOTEUTUI OSITTAIN

Liikenneväylien talvikunnossapitoalueet ja lähtötasot suunnitellaan uudestaan ja kilpailutetaan talvikaudella 2021–2022.

”Katujen ja alueiden sekä kiinteistöjen talvikunnossapitosopimuksia jatkettiin talvikaudelle 2021–2022, koska edellisestä kilpailutuksesta oli vielä mahdollista käyttää viimeinen talvikausioptio ja talvikunnossapito on nykyisellä sopimuskaudella saatu toimimaan tehokkaasti ja taloudellisesti”.

TOTEUTUI

Ahonpääntien perusparannushanke rakennetaan valmiiksi sekä huonokuntoisempia asfalttipäällysteitä uusitaan. Harjukadun alkuosa saneerataan huonokuntoisimmalta osalta.

TOTEUTUI

Viheralueiden hoitovastuualueita sekä kaluston käyttöä tarkennetaan tarkoituksenmukaisemmiksi yhdessä kiinteistö-tulosalueen sekä liikuntatoimen kanssa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Itsearviointi on tehty hyvin ja selkeästi.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että kalustoa on hankittu liikuntatoimen ja teknisen palvelukeskuksen yhteiskäyttöön.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan teiden perusparantaminen lisää asuin ympäristön turvallisuutta sekä viihtyvyyttä.

Tarkastuslautakunta huomioi, että talouden tasapainotustoimenpiteenä on yksityistieavustuksia pienennetty 15.000 euroa edellisestä vuodesta (v. 2021–135.000 euroa, ed. vuosi 150.000 euroa). Yksitystiet muodostavat huomattavan osan haja-asutusalueen tieverkosta. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä Kiuruveden kaupungin panostusta yksityisteiden kunnossapidon ja parantamishankkeiden avustamisessa.

KIINTEISTÖT

EI TOTEUTUNUT

Kiinteistöjen ylläpitokulut ja – tuotot pidetään tasapainossa.

”Ulkoiset toimintatuotot toteutuivat 99,4 % (alitus 9.706 €). Ulkoiset toimintakulut toteutuivat 104,1 % (ylitys 129.259 €). Sähkö- ja etenkin lämmityskustannukset ylittyivät arvioidusta. Aine- ja tarvikehankinnoissa ylitystä ilmeni myös rakennusmateriaalien sekä siivous- ja puhdistusaineiden osalta. Rakennusten rakentamis- ja kunnossapitopalveluiden sekä koneiden ja kaluston kunnossapidon kustannukset ylittyivät arvioidusta. Ylitykset eivät kohdistuneet yhteen yksittäiseen kiinteistöön vaan pienempiä korjauksia tehtiin usealla eri kiinteistöllä. Rakentamis- ja kunnossapitopalveluiden kustannustaso vastasi vuotta 2020”.

TOTEUTUI OSITTAIN

Kaupungin omistuksessa olevat rakennukset pidetään tehokkaassa käytössä. Tyhjiä ja tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan. Tyhjä kiinteistö myydään julkisella tarjouskilpailulla. Huonokuntoiset rakennukset puretaan valtuuston vahvistaman talousarvion puitteissa. Hyvänä käyttöasteena pidetään 90 – 100 %.

”Tyhjiä kiinteistöjä ovat Rautatieaseman makasiini ja vesitorni, Väre sekä Lassi-Pekka ja Yrityspuisto Leivonen. Lassi-Pekan paikalle on suunniteltu rakennettavaksi kaupungintalon paikoitusalue. Väre ja Lassi-Pekka ovat kylmiä rakennuksia, ja niistä ei ole merkittäviä käyttökuluja. Väreä on käytetty kaupungin tilapäisenä varastotilana. Yrityspuisto Leivosen tilat ovat pääosin kylmiä. Bössilä on osittain vuokrattu varastokäyttöön. Vuonna 2021 talousarviossa ei varattu määrärahoja rakennusten purkamiseen. Virranrannan osasto Kotiranta oli tyhjiillään alkavan peruskorjauksen vuoksi. Kaupungin omistaman Metallihallin tuotantotilat ovat vailla vuokralaisia. Vuokralainen sanoi vuokrasopimuksen irti 1.6.2021 alkaen. Halliin etsitään uutta vuokralaista tai omistajaa. Metallihallin toimistotiloissa on vuokralaiset”.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta huomioi rakennusten käyttöasteen heikkenemisen; 88,37 % (v. 2020 ja 2019 käyttöaste oli 96,3 %). Onko laskentatapa muuttunut?

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tyhjiä ja tarpeettomista sekä huonokuntoisista kiinteistöistä päästäisiin eroon. Kaupungin rakennuksiin on kertynyt paljon korjausvelkaa. Suuri osa rakennuksista vaatii mittavia korjaustöidenpiteitä tai uudelleen rakentamista. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaupungilla ei ole riittäviä taloudellisia resursseja huoltaa ja hoitaa vanhenevia kiinteistöjä. Kaupungin kiinteistöjen korjausvelka on n. 10 – 15 milj. euroa. Sisäilmaongelmista on tehty ilmoituksia mm. Nivan koululta ja yläkoululta.

Yrityskiinteistöiltä siirtyvissä varoissa oli 7 rakennusta ja kolmen eri kiinteistöosakeyhtiön liikehuoneistoa. Nämä kiinteistöt ja liikehuoneistot rasittavat jatkossa kiinteistötulosaluetta.

Koulu- ja kiinteistöselvitys ei suunnitellun mukaisesti valmistunut kertomusvuonna. Tulevaisuudessa on erityisen tärkeää kiinnittää huomioita tilojen ylläpitoon ja tarvittaviin saneerauksiin sekä uudisrakentamiseen terveellisen ja turvallisen työ- ja asiakasympäristön aikaansaamiseksi.

Sähkö- ja etenkin lämmityskustannukset ylittyivät arvioidusta, jatkossa energia- ja rakennuskustannukset tulevat kasvamaan huomattavasti

Kaupunginvaltuusto on päättänyt, että yhtenä talouden tasapainottamisen keinona käynnistetään Kiuruveden kaupungin alueella kiinteistöveroselvitys. Selvityksen tavoitteena on löytää mahdollisimman kattavasti kaupungin alueella olevat, kiinteistöveron piiristä puuttuvat rakennukset ja selvittää olemassa olevien rakennusten ajantasaiset tiedot. Selvityksen myötä kiinteistöverotuloon odotetaan nousevan ja kuntalaisten tasapuolinen kohtelu kiinteistöverotuksessa toteutuu. Kiinteistöveroselvityksen ensimmäinen vaihe on valmistunut tammikuussa 2022, siinä tunnistettiin rekistereistä puuttuvat rakennukset.

VESI- JA VIEMÄRILAITOS

TOTEUTUI

Saatetaan loppuun jätevesipuhdistamon 2. vaiheen saneeraus siten, että käyttöönotot ja sisäänajot saadaan tehtyä vuoden 2021 aikana.

TOTEUTUI OSITTAIN

Jätevesiviemäreitä saneerataan noudattaen pääsääntöisesti vuonna 2016 laadittua saneeraus- ja toimenpideohjelmaa. Saneeraustoimia suoritetaan katujen perusparannushankkeisiin sovittaen käytettävissä olevan määrärahan puitteissa.

”Vuoden 2021 vuotovesiprosentti oli 39,2 %. Suunnitelmallisten saneeraustoimien myötä vuotovesiprosentti on saatu pidemmällä aikavälillä laskemaan. 21.4.2020 saadun jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräyksenä nro 5 on, että viemäriverkoston vuotovesien vähentämiseen tähtävää saneerausohjelmaa on noudatettava ja korjaustoimia on tehtävä siten, että vuotovesien määrä saadaan rajoitettua keskimäärin 30 prosenttiin puhdistamon tulovirtaamasta”

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Jätevedenpuhdistamon saneeraus valmistui aikataulussa ja onnistui tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan suunnitellusti.

Myyty vesimäärä ja laskutettu jätevesi eivät toteutuneet suunnitellusti.

Viemäriverkoston vuotovesiä tulee edelleen pienentää suunnitelmallisesti jätevedenpuhdistamon ympäristölupamääräyksen mukaisesti.

Tytäryhtiö

KIINTEISTÖ OY KIURUVEDEN KIURUNKULMA

TOTEUTUI OSITTAIN

Korjausinvestoinnit vastaavat korjausvastuuta

TOTEUTUI

Energiatehokkuuden parantaminen / kiertotalouden monipuolinen edistäminen

TOTEUTUI

Asiakastyytyväisyys/ -kokemus

EI OLE VALTUUSTON ASETTAMA TAVOITE

Vuokra-asumisen hinta suhteessa muihin toimijoihin

TOTEUTUI OSITTAIN

Vuokra-asuntojen käyttöaste

Budjetoitu v. 2021 91,19 %. Toteutunut 90,45 %.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Asuntomäärä väheni 44 kpl (v. 2021 – 590 kpl, v. 2020 – 634 kpl). Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että kiinteistöjä sekä asuntoja on saatu myytyä ja purettua. Rakennuskannan pienentämisellä saadaan nostettua asuntojen käyttöastetta ja -kuluja sekä vähennettyä korjausvelkaa.

Taloudelliset tavoitteet eivät kaikilta osin toteutuneet. Arvioitua pienempi asuntojen käyttöaste ja vuokratuottojen väärä arviointi sekä myytyjen kohteiden vuokratuotot vaikuttivat saatuihin vuokratuottoihin.

Vuokria ei korotettu vuonna 2021.

Tarkastuslautakunta huomioi, että huoneistoremontteja tehtiin n. 40 huoneistossa.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että yhtiö lyhensi kertomusvuonna lainoja 890 700 euroa, mutta Kiurunkulman lainamäärä on edelleen suuri (7 314 035 euroa).

KIURUVEDEN YRITYSKIINTEISTÖT OY

Tavoitteet vuodelle 2021:

Kiinteistöjen arvojen säilyminen

Energiatehokkuuden parantaminen

Asiakastyytyväisyys/ -kokemus

Kilpailukykyinen vuokra

Toimitilojen käyttöaste

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Toimintakertomuksessa ei yhtiön toimesta ole arvioitu valtuuston asettamia tavoitteita.

Osana kaupungin talouden tasapainotusohjelmaa Kiuruveden Yrityskiinteistöt asetettiin ylimääräisen yhtiökokouksen päätöksellä 27.5.2021 välittömästi vapaaehtoiseen selvitystilaan osana yhtiön purkumenettelyä. 15.12.2021 valtuusto hyväksyi kaupunginhallituksen esityksen mukaisesti yhtiön lainojen, varojen ja kaikkien veloitteiden siirron kaupungin vastuulle.

Varat ja velat on kirjattu kaupungin taseeseen ja satunnaisiin kuluihin kaupungin tuloslaskelmalle muodostui 2,7 milj. euron purkutappio (vastaanotettujen varojen ja velkojen erotus). Purkuun liittyen on kirjattu arvonalentumisiin 0,3 milj. euroa (sis. tytäryhtiöosakkeiden alaskirjausta 0,2 milj. euroa). Tytäryhtiön purkautumisen yhteydessä, kahteen purussa siirtyneeseen kiinteistöön liittyen kirjattiin vielä lisäpoisto tilinpäätöksessä 2021 0,1 milj. euroa).

Kaupungin maksettavaksi tulevat kiinteistöihin liittyvät kustannukset ja kaupunki saa kiinteistöihin liittyvät tuotot esim. vuokratuotot. Kaupunki vastaa myös kohteiden perusparannuksista ym. kustannuksista sekä mahdollisista muista veloista ja vastuista, joita kohteisiin liittyy. Tulosta rasittavat myös kiinteistöistä kirjattavat poistot.

INVESTOINNIT

Vuonna 2021 kaupungin nettoinvestoinnit olivat 3 919 174 euroa.
Suurimpia yksittäisiä investointikohteita olivat:

• jätevedenpuhdistamon saneeraus	1 307 875 €
• Koy Yrityskiint. siirtyvä omaisuus	1 149 000 €
• asuntokatuojen korjaus (tiet ja alueet)	170 466 €
• laajakaista Yhtylä-Kairikko	129 379 €
• Yhtylä, Kirkkokadun puol. jv	89 670 €
• Ahonpääntie	77 088 €

Investointien tulorahoitus

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Investointien tulorahoitus vuonna 2021 oli 183,7 %. Vastaava luku vuonna 2020 oli 198,5 % ja vuonna 2019 12 %.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että vuosikate riitti kattamaan investoinnit (vuosikate 7 199 952 euroa).

Talousarviossa 2021 kaupungin investointimenot olivat lopullisen talousarvion mukaan yhteensä 5,2 milj. euroa ja tuotot yhteensä 0,3 milj. euroa eli nettona 4,9 milj. euroa. Investointien toteuma talousarvioon nähden on nettona 81 %. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan investoinnit ovat olleet tarkoituksenmukaisia.

Tarkastuslautakunta huomioi, että toimintakertomus sisälsi investointien toteutumisen perusteluja.

Koulu- ja kiinteistöselvitystä ei viety loppuun kertomusvuonna. Määräraha käytettiin vain osittain. Tilinpäätös­vuonna jätevedenpuhdistamon saneerauksesta säästöä tuli 200 000 euroa.

KUNTAKONSERNI

Tytäryhteisöt

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma
Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy
Kiurunportti Oy

Kaupungin omistus %

100,00
siirtyi kaupungin omistukseen 31.12.2021 klo 23.59
52,84

Kuntayhtymät

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky	2,5887
Pohjois-Savon liitto	2,274661
Savon koulutuskuntayhtymä	2,50
Vaalijalan ky	1,96596
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä	16,09
Ylä-Savon SOTE –kuntayhtymä	16,484453

Yhteis- ja omistusyhteisyhteisöt

Savon ICT-palvelut Oy	11,54
Ylä-Savon Jätehuolto Oy	17,00
Ylä-Savon Vesi Oy	11,04
Ylä-Savon Pääomarahasto Oy	17,83

Yhdistelemättömät yhteisöt

As Oy Kiuruveden Ruotu	76,85
Virranniemi-säätiö	
Asunto Oy Kiuruveden Pakastiainen	100,00

(Koy Kiuruveden Kiurunkulma omistaa säätiöstä 50 %)

HENKILÖSTÖ

Henkilöstöraportti vuodelta 2021 käsiteltiin kaupunginhallituksessa 30.3.2022.

Henkilöstön määrä

2021:	376
2020:	365
2019:	378

Sairauspoissaolopäiviä / hlö

2021:	10,50
2020:	11,13
2019:	18,79

Henkilöstön keski-ikä

2021:	50,33 vuotta
2020:	50,7 vuotta
2019:	49,24 vuotta

Kunta-alalla työskentelevien keski-ikä koko Suomessa vuonna 2020 oli 45,6 vuotta.

Vuoden 2021 aikana eläkkeelle siirtyi 9 henkilöä (vuonna 2020 eläköityi 21).

Henkilöstökulut vuonna 2021 olivat 15,2 miljoonaa euroa (vuonna 2020 n. 14,7 M€).

Kertomusvuonna henkilöstöjaoston kokouksia pidettiin kolme ja yhteistoimintaelimen viisi.

Ritarikuntien kunniamerkin sai kaksi kaupungin työntekijää.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että kertomusvuonna valmistui pitkään toivottu Kiuruveden kaupungin perehdytysopas. Onnistunut perehdytys palvelusuhteen alussa edistää sekä uuden työntekijän että työyhteisön työtyytyväisyyttä.

Kevään 2021 aikana tehtiin sähköinen Kiuruveden kaupungin henkilöstön tasa-arvo ja työtyytyväisyyskysely. Kyselyn tulokset on käyty läpi yhteistoimintaelimessä syksyllä 2021 ja palvelukeskukset ovat käsitelleet tulokset yleisellä tasolla. Vastausprosentti oli 36,44 %. Yhteistoimintaelin päätti, että kysely uusitaan kahden vuoden välein. Kyselyn tuloksia ei ole toimitettu tiedoksi henkilöstöjaostolle, kaupunginhallitukselle eikä tarkastuslautakunnalle. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että henkilöstöä kannustetaan vastaamaan kyselyihin.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan olennaista on, että työtyytyväisyyttä tutkitaan säännöllisesti. Kaupungin tulisi säännöllisesti selvittää miten työhyvinvointi on kehittynyt ja miten se vaikuttaa työnantajaimagoon. Kyselyt tulisi toteuttaa yhteismitallisina, jotta vertailtavuus tutkimusten välillä säilyy. Kyselyn tuloksia tulisi hyödyntää toiminnan kehittämisessä, henkilöstön työhyvinvoinnin parantamisessa sekä työhyvinvointiin liittyvien toimien suunnittelussa. Lisäksi kaupungilla tulisi olla keinot tunnistaa työhyvinvoinnissa tapahtuvia muutoksia jokapäiväisessä arjessa.

Kaupungin henkilöstön vaihtuvuus on suurta, ja tämä on tuonut haasteita muun muassa hiljaisen tiedon siirtymisessä. Uusien työntekijöiden rekrytointiin tulisi panostaa erityisesti niin, että kaupungin työnantajakuva on positiivinen. Rekrytoinnissa tulisi kiinnittää huomiota ihmissuhde- ja työyhteisötaitoihin muun osaamisen rinnalla. Rekrytointeja tulee tarkastella pitkäjänteisinä investointeina tulevaisuuteen. Lisäksi kaupungin tulisi huolehtia, että palkkaus ja työskentelyolosuhteet ovat kilpailukykyisiä.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan varsinkin opetus- ja sivistyspalvelukeskuksen rekrytoinneissa on ollut haasteita. Tehtäviin ei ole saatu tarvittavaa ja pätevää henkilöstöä.

Sansia Oy kilpailutti työterveyshuollon palvelut vuonna 2021 yhdessä SOTE-kuntien kanssa. Kaupungin työterveyshuollon palvelut tuottaa Suomen Terveystalo Oy. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan työterveys toimii yleisesti ottaen hyvin.

Tarkastuslautakunta huomioi, että sairauspoissaolot eivät ole juurikaan kasvaneet koronapoissaoloista huolimatta.

Lautakunta huomioi, että henkilöstön keski-ikä on korkea ja tämä tuo haasteita mm. työssä jaksamiseen. Työssä jaksaminen on jatkossa entistä tärkeämmässä roolissa. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan mm. etätyön käytön joustava laajentaminen tukee työssä jaksamista ja työtyytyväisyyttä.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan yhdeksi isoksi haasteeksi nousee henkilöstöressurssien riittävä turvaaminen. Viiden vuoden sisällä eläköityy suuri määrä kaupungin työntekijöitä. Saako kaupunki päteviä hakijoita, palka- taanko taluspaineiden alla uusia työntekijöitä vai jaetaanko tehtävät organisaatiossa uudestaan. Tämä vaatii osaavaa ja ennakoivaa muutosjohtamista.

SISÄINEN VALVONTA JA RISKIENHALLINTA SEKÄ KONSERNIVALVONTA

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen on osa kuntakonsernin johtamista.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti niitä kaupungin ja konsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että kaupungin omaisuus ja resurssit turvataan.

Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista kunnassa ja kuntakonsernissa (KL 14§). Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan.

Tilintarkastajien on tarkastettava, onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti (KL 123 §). Tilintarkastaja on tilintarkastuskertomuksessa todennut, että kaupungin sisäinen valvonta ja sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIO

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti, vaikkakin sisäistä valvontaa ei ole kokonaisvaltaisesti kehitetty.

Kiuruveden kaupungin sisäisen valvonnan ohje on vuodelta 2010 ja se tulisi päivittää nykyisiä vaatimuksia vastaavaksi. Päivittämisen yhteydessä tulisi järjestää koulutusta henkilöstölle ja luottamushenkilöille.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että konsernin ajankohtaiset asiat käsitellään jokaisessa kaupunginhallituksen kokouksessa.

Tarkastuslautakunta huomioi, että kaupungilta edelleen puuttuu sopimushallinnan ohje. Kaupungin tulee kiinnittää erityistä huomiota sopimuksia laadittaessa, että niissä huomioidaan tietosuoja, riski- ja kriisitilanteet.

Luottamushenkilön salassapito- ja vaitiolovelvollisuus ja tietojen hyväksikäyttökielto on kirjattu julkisuuslakiin. Tästä huolimatta tarkastuslautakunta esittää, että kaupunki pyytäisi luottamushenkilöiltä kirjallisen salassapito- ja vaitiolositoumuksen. Sitoumus voi toimia annettuna informaationa, jonka luottamushenkilö allekirjoituksellaan vahvistaa saaneensa.

Kaupungin sisäisen valvonnan raportti vuodelta 2021 on käsitelty kaupunginhallituksessa 28.2.2022 § 41 ja tarkastuslautakunnassa 29.3.2022 § 13.

TILASTOJA 2018-2021

Väestön vähennys

2018	2019	2020	2021
- 134	- 155	- 144	- 96

Yli-/ alijäämä milj. €

2018	2019	2020	2021
- 1,5	-3,3	3,4	0,77

Vuosikate

2018	2019	2020	2021
2,0 M€ 252/as	0,3 M€ 45/as	7,3 M€ 936/as	7,2 M€ 928/as

Verotulot milj. €

2018	2019	2020	2021
23,5	23,5	24,5	26,5

Valtionosuudet milj. €

2018	2019	2020	2021
30,6	30,0	35,0	33,0

Investoinnit brutto milj. €

2018	2019	2020	2021
3,9	3,3	3,9	4,1

Lainakanta

2018	2019	2020	2021
30,2 M€ 3711/as	32,9 M€ 4123/as	31,7 M€ 4042/as	32,6 M€ 4206/as

Kuntakonsernin lainakanta

2018	2019	2020	2021
56,33M€ 6912/as	58,17 M€ 7273/as	56,46 M€ 7189/as	54,72 M€ 7054/as

Taseessa oleva aikaisempien vuosien ali-/ylijäämä M€

2018	2019	2020	2021
-0,141 milj.€	-3,402 milj. €	0,008 milj. €	0,773 milj. €

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Kaupungin vuoden 2021 taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Tilikauden tulos oli 765 359 euroa ylijäämäinen ja myös merkittävästi talousarviota parempi. Kaupungin taseessa ylijäämä on 773 231 euroa. Myös saavutettu vuosikate ylitti selvästi poistotason, mitä voidaan pitää hyvänä saavutuksena.

Kiuruveden kaupungilla on lainoja yhteensä 32,6 milj. euroa. Tilikaudella velkojen määrä on kasvanut nettona 0,9 milj. euroa. Kaupungin talous huomioiden velkaantuneisuus on huolestuttava. (Kuntakonsernilla on lainoja yhteensä 54,72 milj. euroa. Tilikaudella velkojen määrä on pienentynyt 1,74 milj. euroa.)

Yrityskiinteistöt Oy:ltä siirtyi kaupungille lainoja 2,952 milj. euroa. Näiden lyhennykset rasittava kaupungin taloutta tulevana vuosina.

Tilikaudella olennainen riski oli erityisesti korona. Lisäksi kaupungin olennaisia riskejä ovat mm. lainojen korkoriski ja tulopohjan kestävyys.

Kaupungin talouden haasteina on säästöpainneiden ja investointitarpeiden yhteensovittaminen. Haasteena on myös työvoiman saatavuus, mikä voi vaikeuttaa palvelujen tuottamista.

Kaupungin talouden kehitykseen vaikuttavat väestön väheneminen ja ikärakenteen muuttuminen. 2000-luvun alussa huoltosuhde oli 64,2 ja vuonna 2020 se oli 83,8 ja tulee jatkossa edelleenkin heikkenemään.

Kiuruvedellä on korkeampi sairastavuus kuin kunnissa keskimäärin. Lisäksi syntyvyys on alhaisella tasolla ja väestö ikääntyy. Tämä aiheuttaa mm. lisääntyvää hoitovastuuta ja on merkittävä elinvoimaa heikentävä tekijä.

Tarkastuslautakunnan arviointityöskentelyä hankaloittaa, ettei tarkastuslautakunnalla aiemmasta käytännöstä poiketen ollut käytössään johtoryhmän eikä talouden tasapainotustyöryhmän muistioita (vuodelta 2022).

Tarkastuslautakunnan arviointityötä ovat jälleen vaikeuttaneet toiminnallisten tavoitteiden täsmällisten mittareiden puuttuminen. Edelleen tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomiota tavoitteiden itsearviointiin. Jokaisen tavoitteen arvioinnin alussa arviointi: toteutui / toteutui osittain / ei toteutunut, jonka jälkeen kirjallinen selostus. Lisäksi lautakunta toivoo, että mikäli tavoite ei ole toteutunut tai on osittain toteutunut, tähän johtaneiden syiden lisäksi olisi myös selvitys siitä, miten ja millä toimenpiteillä tavoitteeseen olisi voitu päästä. Joidenkin asetettujen tavoitteiden mittaaminen on haasteellista, jopa mahdotonta. Tarkastuslautakunta esittää edelleen toiveen, että asetettavat tavoitteet olisivat selkeitä ja mitattavissa.

Savon Kuituverkko Oy:n saamisten ja osakkeiden arvostuksen osalta kaupungin tulee seurata yhtiön taloudellista tilaa ja arvostusten mahdollista epäkuranttiutta kirjata alas arvonalennuskirjauksen perusteiden täytyessä.

Pohjois-Savon kuntien sosiaali- ja terveystoimen, pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin palvelut siirtyvät hyvinvointialueen vastuulle 1.1.2023. Hyvinvointialueudistus vaikuttaa Kiuruveden kaupungin toimintaan ja talouteen; kaupungin rahoituspohja muuttuu. Uudistuksen myötä peruspalvelut keskittyvät sivistystoimen tehtäviin.

Tarkastuslautakunta kehottaa kiinnittämään huomiota pitkän aikavälin suunnitteluun erityisesti investointien osalta. Tärkeää on sellaisten investointien tekeminen, joiden avulla kaupunki saa aidosti kasvatettua elinvoimaa. Tarvittaessa palvelurakenteisiin on puututtava ja talouden sopeutustarve on edelleen olemassa. Kaupungin tehtävä on järjestää pakolliset palvelut taloudellisesti tasapainossa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rooli kunnissa kasvaa. Tarkastuslautakunta huomioi, että Kiuruveden kaupungilta puuttuu laaja hyvinvointikertomus valtuustokaudelle 2021–2025 (tilanne 13.6.2022).

Kiuruvesi on viihtyisä maalaiskaupunki, josta löytyy upeat harrastusmahdollisuuden liikunnasta kulttuuriin. Täällä lapsiperheiden on turvallista asua ja lapsemme saavat ammattitaitoista opetusta läpi kouluajan.

Kertomusvuonna tavoitteita oli yhteensä 53, joista toteutui 38, ei toteutunut 3, osittain toteutui 11 ja yhtä tavoitetta ei arvioitu. Tytäryhtiöillä oli yhteensä 9 tavoitetta, joista toteutui 2 ja osittain toteutui 2. Viittä tavoitetta (Yrityskiinteistöt) ei arvioitu.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS VALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin talous on kuntalain 110 §:n edellyttämässä tasapainossa.

Tilintarkastaja on 31.5.2022 päivätyssä kertomuksessaan esittänyt tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 2021.

Tilintarkastajan suorittama tilintarkastus on tarkastuslautakunnan näkemysten mukaan tehty riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että kaupungin hallintoa ja taloutta on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2021 valtuuston käsiteltäväksi.

Tarkastuslautakunta esittää valtuuston päätettäväksi, että kaupunginhallitus ja lautakunnat ottaisivat huomioon toiminnassaan arviointikertomuksessa esitetyt havainnot ja esittäisivät syyskuun 2022 loppuun mennessä mihin toimenpiteisiin esitettyjen havaintojen ja suositusten johdosta on ryhdytty tai on ryhdyttävä.

ALLEKIRJOITUKSET

Tarkastuslautakunta kiittää koko henkilöstöä joustavuudesta haasteellisena aikana sekä tarkastuslautakunnassa vierailleita luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä.

Kiuruvedellä 13.6.2022

Kiuruveden kaupungin tarkastuslautakunta

Sirpa Piippo, puheenjohtaja

Sisko Toivanen, varapuheenjohtaja

Harri Jauhiainen, jäsen

Harri Keskitalo, jäsen

Raimo Partanen, jäsen